

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΠΡΑΞΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΡΙΘΜ. 150/3.10.2018

Θέμα: Υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ΕΒΑ/GL/2017/06)

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, αφού έλαβε υπόψη:

- α) το άρθρο 55Α του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ Α' 298/1927),
- β) τις διατάξεις του ν. 4261/2014 «Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 107), και ιδίως τα άρθρα 4, 65, 66, 71, 80, 89, 96, 100 και 102 αυτού,
- γ) τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176/1 27.6.2013),
- δ) τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην ΕΚΤ σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287/63 29.10.2013), και ιδίως το άρθρο 4 παράγραφος 1 και το άρθρο 6 αυτού,
- ε) τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010) και ιδίως το άρθρο 16 αυτού,
- στ) τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων (ΕΕ L 243/1 11.9.2002),
- ζ) τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2067 της Επιτροπής, της 22ας Νοεμβρίου 2016, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1126/2008 για την υιοθέτηση ορισμένων διεθνών λογιστικών προτύπων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (ΕΕ L 323/1 29.11.2016),

- η) τις Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΑΤ της 20ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (EBA/GL/2017/06),
- θ) το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκύπτει δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ:

Να υιοθετήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (εφεξής ΑΠΖ) (EBA/GL/2017/06).

Με την παρούσα Πράξη προσδιορίζονται οι πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου πιστωτικών ιδρυμάτων που επηρεάζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση των ΑΠΖ από ανοίγματα δανεισμού και προβλέψεις με βάση το ισχύον λογιστικό πλαίσιο. Η παρούσα εφαρμόζεται και στην περίπτωση που, εφόσον το επιτρέπει το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, η λογιστική αξία του ανοίγματος δανεισμού μειώνεται απευθείας χωρίς τη χρήση λογαριασμού πρόβλεψης. Στην παρούσα δεν καθορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με τον προσδιορισμό αναμενόμενης ζημίας για τους σκοπούς του εποπτικού κεφαλαίου.

A. Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις της παρούσας Πράξης εφαρμόζονται:

- α) από τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην άμεση εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος (εφεξής ΤτΕ), σε ατομική, υποενοποιημένη και ενοποιημένη βάση, καθώς και
- β) από τα υποκαταστήματα στην Ελλάδα των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα εκτός του Ε.Ο.Χ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

2. Οι κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζονται στην Ενότητα Ε ισχύουν μόνο για τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία κατάρτιζον τις οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), που εκδόθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 και για τα οποία ισχύει το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα (ΔΠΧΑ 9).
3. Όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα, για τα οποία δεν ισχύουν τα πλαίσια λογιστικής καταγραφής ΑΠΖ, εξετάζεται από τις εποπτευόμενες οντότητες η εφαρμογή των σχετικών πτυχών της παρούσας Πράξης που αφορούν τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, στον βαθμό που κρίνεται σκόπιμο, εντός του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
4. Τα πιστωτικά ιδρύματα συμμορφώνονται με την παρούσα Πράξη σε ατομική, υποενοποιημένη και ενοποιημένη βάση σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν.4261/2014.

B. Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας Πράξης ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Προβλέψεις

Το απόθεμα των προβλέψεων ζημιών από δάνεια πιστοδοτικών ανοιγμάτων που έχει αναγνωρισθεί στον ισολογισμό του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο.

2. Ανοίγματα δανεισμού

Δάνεια, δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης που καλύπτονται από πλαίσιο ΑΠΖ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

3. Προσωρινές προσαρμογές σε πρόβλεψη

Προσαρμογές σε πρόβλεψη που χρησιμοποιούνται για τη λογιστική καταγραφή περιστάσεων, όταν καθίσταται προφανές ότι υφιστάμενοι ή αναμενόμενοι παράγοντες κινδύνου δεν έχουν ληφθεί υπόψη στη διαβάθμιση πιστωτικού κινδύνου και στη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι ορισμοί του νόμου 4261/2014 και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013.

Γ. Γενικό Μέρος

1. Εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας, της σημαντικότητας και της συμμετρίας

1.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα συμμορφώνονται με την παρούσα Πράξη κατά τρόπο ανάλογο του μεγέθους και της εσωτερικής οργάνωσής τους, της φύσης, του πεδίου εφαρμογής και της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων και των χαρτοφυλακίων τους και, γενικότερα, του συνόλου των σχετικών γεγονότων και περιστάσεων του πιστωτικού ιδρύματος (και του ομίλου στον οποίο ενδεχομένως ανήκει). Η χρήση ορθώς σχεδιασμένων αναλογικών προσεγγίσεων δεν υπονομεύει την άρτια εφαρμογή των πλαισίων λογιστικοποίησης της ΑΠΖ.

1.2. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν επίσης δεόντως υπόψη την εφαρμογή της αρχής της σημαντικότητας. Ωστόσο, κατά την εφαρμογή αυτής της αρχής δεν θεωρούνται επουσιώδη μεμονωμένα ανοίγματα ή χαρτοφυλάκια σε περίπτωση που, σωρευτικά, τα εν λόγω ανοίγματα ή χαρτοφυλάκια συνιστούν σημαντικό άνοιγμα για το πιστωτικό ίδρυμα. Επιπροσθέτως, η σημαντικότητα δεν αξιολογείται μόνο με βάση τον δυνητικό αντίκτυπο στα αποτελέσματα χρήσης κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για παράδειγμα, ένα ή περισσότερα χαρτοφυλάκια ανοιγμάτων δανεισμού, όπως τα ενυπόθηκα δάνεια ακινήτων, θεωρούνται κατά κανόνα σημαντικά ακόμη και αν παρουσιάζουν υψηλό βαθμό εξασφάλισης.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- 1.3. Όταν εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη η αναλογικότητα ή η σημαντικότητα κατά τον σχεδιασμό της μεθοδολογίας ΑΠΖ ή κατά την εφαρμογή της, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι δεν χρησιμοποιείται μεροληπτική προσέγγιση.
- 1.4. Η έγκαιρη αναγνώριση της επιδείνωσης της πιστωτικής ποιότητας και των προβλέψεων δεν πρέπει να καθυστερεί, με την επιφύλαξη του γεγονότος ότι τα πλαίσια λογιστικής καταγραφής ΑΠΖ είναι συμμετρικά ως προς τον τρόπο με τον οποίο οι μεταγενέστερες μεταβολές (τόσο οι επιδεινώσεις όσο και οι αντιλογισμοί αυτών των επιδεινώσεων) του προφίλ πιστωτικού κινδύνου ενός οφειλέτη συνεκτιμώνται κατά την επιμέτρηση των προβλέψεων.

2. Εξέταση λογικών και βάσιμων πληροφοριών

- 2.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν ευρύ φάσμα πληροφοριών κατά την εφαρμογή λογιστικών υποδειγμάτων ΑΠΖ. Οι πληροφορίες που εξετάζονται είναι συναφείς με την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ του συγκεκριμένου ανοίγματος δανεισμού που αξιολογείται, ενώ επίσης συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες για παρελθόντα γεγονότα, για τις υφιστάμενες συνθήκες και τις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών συνθηκών.
- 2.2. Οι πληροφορίες που συμπεριλαμβάνονται εντέλει στην αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και στην επιμέτρηση της ΑΠΖ είναι επίσης λογικές και βάσιμες. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την κρίση τους βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που διαθέτουν για τον προσδιορισμό του φάσματος των σχετικών πληροφοριών που πρέπει να εξεταστούν και για την εξακρίβωση του λογικού και βάσιμου χαρακτήρα των υπό εξέταση πληροφοριών. Οι λογικές και βάσιμες πληροφορίες βασίζονται σε συναφή γεγονότα και ορθή κρίση.

3. Εξέταση πληροφοριών που αφορούν το μέλλον (Forward looking information)

- 3.1. Προκειμένου να διασφαλίζουν την έγκαιρη αναγνώριση των πιστωτικών ζημιών, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν πληροφορίες που αφορούν το μέλλον (forward

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

looking information), περιλαμβανομένων και μακροοικονομικών παραγόντων. Όταν εξετάζουν πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, τα πιστωτικά ιδρύματα επιδεικνύουν ορθή κρίση σύμφωνα με τις ευρέως αποδεκτές μεθόδους οικονομικής ανάλυσης και προβλέψεων, η οποία μάλιστα τεκμηριώνεται από επαρκές σύνολο δεδομένων.

- 3.2. Τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σε θέση να αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο έλαβαν υπόψη τις συναφείς, λογικές και βάσιμες πληροφορίες στη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ. Κατά την εξέταση μελλοντικών σεναρίων, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την κρίση τους βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που έχουν αποκτήσει και λαμβάνουν υπόψη τις δυνητικές επιπτώσεις διαπιστωθέντων ή μη γεγονότων, καθώς και τις επακόλουθες επιπτώσεις στην επιμέτρηση της ΑΠΖ. Από τη διαδικασία αυτή δεν αποκλείονται πληροφορίες απλώς και μόνον λόγω της χαμηλής πιθανότητας να διαπιστωθεί ένα γεγονός ή λόγω της αβεβαιότητας όσον αφορά την επίδραση του γεγονότος αυτού στον πιστωτικό κίνδυνο ή το ποσό των ΑΠΖ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πληροφορίες που αφορούν την αξιολόγηση και την επιμέτρηση του πιστωτικού κινδύνου μπορεί να μην είναι λογικές και βάσιμες και, ως εκ τούτου, αποκλείονται από τη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ. Δεδομένου ότι οι περιπτώσεις αυτές είναι έκτακτου χαρακτήρα, τα πιστωτικά ιδρύματα παρέχουν σαφώς τεκμηριωμένη και αξιόπιστη αιτιολόγηση.
- 3.3. Οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται περιλαμβάνουν την αμερόληπτη εξέταση σχετικών παραγόντων, καθώς και του αντίκτυπού τους στη φερεγγυότητα και τις υστερήσεις των ταμειακών ροών. Στους σχετικούς παράγοντες περιλαμβάνονται εκείνοι που αποτελούν εγγενή στοιχεία της τράπεζας και της επιχειρηματικής της δραστηριότητας ή οι παράγοντες που απορρέουν από εξωτερικές συνθήκες.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Δ. Αρχές σχετικά με τις Πρακτικές Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και τη Λογιστική Καταγραφή των Αναμενόμενων Πιστωτικών Ζημιών

Αρχή 1: Αρμοδιότητες διοικητικού συμβουλίου και ανώτερων διοικητικών στελεχών

1. Το διοικητικό συμβούλιο και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι αρμόδια να διασφαλίζουν ότι το πιστωτικό ίδρυμα εφαρμόζει κατάλληλες πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, μεταξύ των οποίων ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου, για τον συστηματικό προσδιορισμό επαρκών προβλέψεων σύμφωνα με τις δεδηλωμένες πολιτικές και διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος, το ισχύον λογιστικό πλαίσιο και τη συναφή εποπτική καθοδήγηση.
2. Το διοικητικό συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος είναι αρμόδιο για την έγκριση και την τακτική επανεξέταση τόσο της στρατηγικής διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος όσο και των κυριότερων πολιτικών και διαδικασιών για τον προσδιορισμό, τη μέτρηση, την αξιολόγηση, την παρακολούθηση, την αναφορά και τον μετριασμό του πιστωτικού κινδύνου σύμφωνα με την εγκεκριμένη πολιτική ανάληψης κινδύνων που το ίδιο έχει καθορίσει. Επιπλέον, προκειμένου να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος που ενέχουν τα ανοίγματα δανεισμού για τους καταθέτες και, γενικότερα, για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, το διοικητικό συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος απαιτεί από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη να εγκρίνουν και να τηρούν αξιόπιστες πρακτικές αναδοχής¹.
3. Για την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων, το διοικητικό συμβούλιο παρέχει οδηγίες στα ανώτερα διοικητικά στελέχη ώστε να:

¹Τον Απρίλιο του 2012 το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας δημοσίευσε αρχές για χρηστές πρακτικές σύναψης συμβάσεων ενυπόθηκων δανείων για ακίνητα κατοικίας, με σκοπό την παροχή ενός πλαισίου στις δικαιοδοσίες ώστε να ορίζουν ελάχιστα αποδεκτά πρότυπα σύναψης συμβάσεων ενυπόθηκων δανείων για ανοίγματα δανεισμού στον τομέα των ακινήτων· οι αρχές αυτές είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο www.financialstabilityboard.org/publications/r_120418.pdf. Η EAT έχει δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας (EBA/GL/2015/11) οι οποίες είναι εναρμονισμένες με τις αρχές του ΣΧΣ και καλύπτουν ορισμένες από αυτές τις αρχές.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- α) αναπτύσσουν και διατηρούν κατάλληλες διαδικασίες, οι οποίες εφαρμόζονται συστηματικά και με συνέπεια, με σκοπό τον προσδιορισμό επαρκών προβλέψεων σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο,
 - β) καθορίζουν και εφαρμόζουν αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου για την αξιολόγηση και τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, υποβάλλουν τακτικές αναφορές σχετικά με τα αποτελέσματα των διαδικασιών αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για τις σχετικές προβλέψεις ΑΠΖ,
 - γ) εκπονούν, εφαρμόζουν και, όπου κρίνεται αναγκαίο, επικαιροποιούν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για την εσωτερική κοινοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα μέλη του αρμόδιου προσωπικού του ιδρύματος, ιδίως στους υπαλλήλους που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη διαδικασία.
4. Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη είναι αρμόδια τόσο για την εφαρμογή της στρατηγικής πιστωτικού κινδύνου που έχει εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο όσο και για την ανάπτυξη των προαναφερόμενων πολιτικών και διαδικασιών.
5. Ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου για την αξιολόγηση και μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνει:
- α) μέτρα για την τήρηση των εφαρμοστέων νόμων, κανονισμών, εσωτερικών πολιτικών και διαδικασιών,
 - β) μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η επίβλεψη της ακεραιότητας των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται και διασφαλίζεται ευλόγως ότι οι προβλέψεις που αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις και στις χρηματοοικονομικές αναφορές του πιστωτικού ιδρύματος, όπως υποβάλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος, καταρτίζονται σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο και τις σχετικές εποπτικές απαιτήσεις,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

γ) άρτια καθορισμένες διαδικασίες αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου που είναι ανεξάρτητες από (αλλά λαμβάνουν δεόντως υπόψη) τη δανειοδοτική δραστηριότητα και περιλαμβάνουν:

- i. ένα αποτελεσματικό σύστημα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου που εφαρμόζεται συστηματικά, εξασφαλίζει επακριβή ταξινόμηση σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, εντοπίζει εγκαίρως μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου και προάγει τη λήψη κατάλληλων μέτρων,
- ii. μια αποτελεσματική διαδικασία ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι συναφείς, λογικές και βάσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ. Στο πλαίσιο αυτό τηρούνται κατάλληλες καταστάσεις και αναλυτικά στοιχεία για τις διαδικασίες επανεξέτασης που έχουν διενεργηθεί, ενώ επίσης προσδιορίζονται και περιγράφονται οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του εμπλεκόμενου προσωπικού,
- iii. μια πολιτική αξιολόγησης που διασφαλίζει ότι η επιμέτρηση της ΑΠΖ διενεργείται τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων δανεισμού όσο και σε επίπεδο συλλογικού χαρτοφυλακίου, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο για τη δέουσα επιμέτρηση της ΑΠΖ σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, μέσω της ομαδοποίησης των ανοιγμάτων βάσει διαπιστωθέντων κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου,
- iv. μια αποτελεσματική διαδικασία επικύρωσης υποδειγμάτων που διασφαλίζει ότι τα υποδείγματα αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου μπορούν να παράγουν ακριβείς, συνεπείς και αμερόληπτες προγνωστικές εκτιμήσεις σε διαρκή βάση. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τη θέσπιση πολιτικών και διαδικασιών που καθορίζουν τη δομή λογοδοσίας και υποβολής αναφορών της διαδικασίας επικύρωσης υποδειγμάτων, εσωτερικούς κανόνες για την αξιολόγηση και την έγκριση τροποποιήσεων των υποδειγμάτων, καθώς και την υποβολή αναφορών σχετικά με το αποτέλεσμα της επικύρωσης του υποδείγματος,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ν. σαφή επίσημη επικοινωνία και συντονισμό μεταξύ του προσωπικού του πιστωτικού ιδρύματος που είναι αρμόδιο για τον πιστωτικό κίνδυνο, του προσωπικού που είναι αρμόδιο για την υποβολή χρηματοοικονομικών αναφορών, των ανώτερων διοικητικών στελεχών, του διοικητικού συμβουλίου και άλλων μερών που συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και επιμέτρησης της ΑΠΖ. Η επικοινωνία αυτή αποδεικνύεται με γραπτές πολιτικές και διαδικασίες, εκθέσεις διαχείρισης και πρακτικά των εμπλεκόμενων επιτροπών, όπως οι επιτροπές του διοικητικού συμβουλίου ή των ανώτερων διοικητικών στελεχών, και

δ) μονάδα εσωτερικού ελέγχου² η οποία:

- i. διενεργεί ανεξάρτητη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων και διαδικασιών αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου και
- ii. διατυπώνει συστάσεις για την αντιμετώπιση τυχόν αδυναμιών που εντοπίζονται κατά τη διάρκεια της εν λόγω αξιολόγησης.

Αρχή 2: Αξιόπιστες μέθοδοι ΑΠΖ

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα εγκρίνουν, τεκμηριώνουν και τηρούν πολιτικές που περιλαμβάνουν αξιόπιστου χαρακτήρα μεθόδους, διαδικασίες και ελέγχους για την αξιολόγηση και τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα ανοίγματα δανεισμού. Η επιμέτρηση των προβλέψεων βασίζεται σε αυτές τις μεθόδους και οδηγεί στην κατάλληλη και έγκαιρη αναγνώριση της ΑΠΖ σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πρότυπο.
2. Από τη διαδικασία αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου προκύπτουν οι πληροφορίες που χρειάζονται τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ώστε να είναι σε θέση,

² Άρθρο 66 του ν. 4261/2014 και Κεφ V (α) της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, ως ισχύει, σχετικά με το Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

αφενός, να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση την εμπειρία τους όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων δανεισμού και, αφετέρου, να προβαίνουν στη σχετική εκτίμηση της ΑΠΖ.

3. Τα πιστωτικά ιδρύματα κινητοποιούν και ενσωματώνουν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, κοινές διαδικασίες, συστήματα, εργαλεία και δεδομένα που χρησιμοποιούνται εντός του πιστωτικού ιδρύματος ώστε να καθορίζουν αν, τότε και υπό ποιους όρους πρέπει να χορηγούνται πιστώσεις, να παρακολουθούν τον πιστωτικό κίνδυνο και να επιμετρούν τις προβλέψεις για τους σκοπούς τόσο της λογιστικής καταγραφής όσο και της κεφαλαιακής επάρκειας.
4. Οι μέθοδοι προβλέψεων του πιστωτικού ιδρύματος τεκμηριώνουν με σαφήνεια τους ορισμούς βασικών όρων που συνδέονται με την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ (όπως ποσοστά ζημίας και μεταβολής, ζημιογόνα γεγονότα και αθέτηση). Σε περίπτωση χρήσης διαφορετικών όρων, πληροφοριών ή παραδοχών στους διάφορους λειτουργικούς τομείς (όπως λογιστική καταγραφή, κεφαλαιακή επάρκεια και διαχείριση πιστωτικού κινδύνου), το σκεπτικό βάσει του οποίου χρησιμοποιούνται αυτά τα διαφορετικά στοιχεία τεκμηριώνεται και εγκρίνεται από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη. Οι πληροφορίες και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
5. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν για την εφαρμογή επαρκών διαδικασιών και συστημάτων ώστε να είναι σε θέση να προσδιορίζουν, να μετρούν, να αξιολογούν, να παρακολουθούν, να αναφέρουν και να μετριάζουν το επίπεδο πιστωτικού κινδύνου με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Κατά τη διάρκεια της μετάβασης στο λογιστικό υπόδειγμα ΑΠΖ, οι υφιστάμενες διαδικασίες και τα υφιστάμενα συστήματα αξιολογούνται και, εάν χρειάζεται, τροποποιούνται ώστε να συλλέγονται και να αναλύονται οι συναφείς πληροφορίες που επηρεάζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ.
6. Τα πιστωτικά ιδρύματα θεσπίζουν και τηρούν γραπτές πολιτικές και διαδικασίες για την αναλυτική περιγραφή των συστημάτων και των ελέγχων πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούν στις οικείες μεθόδους πιστωτικού κινδύνου, καθώς και των χωριστών

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ρόλων και αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου και των ανώτερων διοικητικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος.

7. Στο πλαίσιο των εν λόγω αξιόπιστων μεθόδων αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και της επιμέτρησης του επιπέδου προβλέψεων (ανάλογα με το είδος ανοίγματος, για παράδειγμα ανοίγματα λιανικής ή χονδρικής τραπεζικής) ειδικότερα:

α) περιλαμβάνεται άρτια διαδικασία ειδικά σχεδιασμένη, ώστε το πιστωτικό ίδρυμα να είναι σε θέση να προσδιορίζει το επίπεδο, τη φύση και τους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος δανεισμού προκειμένου να διασφαλίζεται ο καθορισμός και ο ποσοτικός προσδιορισμός μεταγενέστερων μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου,

β) περιλαμβάνονται κριτήρια ώστε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη ο αντίκτυπος των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Ανεξάρτητα από το αν η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου διενεργείται σε συλλογική ή μεμονωμένη βάση, το πιστωτικό ίδρυμα είναι σε θέση να αποδεικνύει ότι η εκτίμηση αυτή πραγματοποιήθηκε ώστε να μην καθυστερήσει η αναγνώριση της ΑΠΖ. Με βάση τα εν λόγω κριτήρια, προσδιορίζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποπληρωμή, είτε αυτοί συνδέονται με κίνητρα του δανειολήπτη και την προθυμία ή ικανότητα εκπλήρωσης των συμβατικών του υποχρεώσεων είτε με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανοιγμάτων δανεισμού. Οι οικονομικοί παράγοντες που εξετάζονται (όπως τα ποσοστά ανεργίας ή οι συντελεστές κάλυψης θέσεων) λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση και, ανάλογα με τις περιστάσεις, η αξιολόγηση μπορεί να διενεργείται σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο,

γ) περιλαμβάνεται, εάν πρόκειται για ανοίγματα που αξιολογούνται συλλογικά, περιγραφή της βάσης για τη δημιουργία ομάδων χαρτοφυλακίων ανοιγμάτων με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου,

δ) προσδιορίζονται και τεκμηριώνονται οι μέθοδοι αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ [όπως η μέθοδος ποσοστού ζημίας, η μέθοδος πιθανότητας αθέτησης/ζημίας

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

σε περίπτωση αθέτησης (PD/LGD) ή άλλη μέθοδος] που πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε άνοιγμα ή χαρτοφυλάκιο,

ε) τεκμηριώνονται οι λόγοι για τους οποίους η επιλεγμένη μέθοδος είναι κατάλληλη, ιδίως εάν εφαρμόζονται διαφορετικές μέθοδοι επιμέτρησης της ΑΠΖ σε διαφορετικά χαρτοφυλάκια και είδη μεμονωμένων ανοιγμάτων. Τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σε θέση να εξηγούν στις αρμόδιες αρχές τόσο το σκεπτικό οποιασδήποτε μεταβολής που επέρχεται στην προσέγγιση μέτρησης (για παράδειγμα, η μετάβαση από τη μέθοδο ποσοστού ζημίας στη μέθοδο PD/LGD) όσο και τις ποσοτικές επιπτώσεις αυτών των μεταβολών,

στ) τεκμηριώνονται:

- i. οι παράμετροι, τα δεδομένα και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία εκτίμησης των προβλέψεων, όπως τα ιστορικά ποσοστά ζημίας, οι εκτιμήσεις PD/LGD και οι οικονομικές προβλέψεις,
- ii. ο τρόπος καθορισμού της διάρκειας ζωής ενός ανοίγματος ή ενός χαρτοφυλακίου (μεταξύ άλλων, ο τρόπος με τον οποίο έχουν εξεταστεί οι αναμενόμενες προκαταβολές και αθετήσεις),
- iii. η χρονική περίοδος κατά την οποία αξιολογείται το ιστορικό των ζημιών,
- iv. τυχόν προσαρμογές που κρίνονται αναγκαίες για την εκτίμηση της ΑΠΖ σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, εάν οι τρέχουσες και προβλεπόμενες οικονομικές συνθήκες είναι διαφορετικές από τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά τη διάρκεια της ιστορικής περιόδου εκτιμήσεων που χρησιμοποιείται, πραγματοποιούνται προσαρμογές που συμβαδίζουν επακριβώς με τις εν λόγω διαφορές. Επιπλέον, ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να έχει υποστεί ελάχιστες ή μηδενικές πραγματικές ζημίες κατά την ιστορική περίοδο που αναλύθηκε, ωστόσο, οι τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες μπορούν να διαφέρουν από τις συνθήκες της ιστορικής περιόδου και ο αντίκτυπος αυτών των μεταβολών στην ΑΠΖ αξιολογείται και μετράται,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- ζ) περιλαμβάνεται διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας των σημαντικών παραμέτρων και παραδοχών στη μέθοδο επιμέτρησης της ΑΠΖ που έχει επιλεγεί. Κατά γενικό κανόνα, η βάση των παραμέτρων και παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία της εκτίμησης των προβλέψεων είναι σταθερή από περίοδο σε περίοδο. Όταν οι παράμετροι και οι παραδοχές ή η βάση αυτών μεταβάλλεται, τεκμηριώνεται το σκεπτικό της μεταβολής,
- η) προσδιορίζονται οι καταστάσεις που οδηγούν κατά γενικό κανόνα σε μεταβολές των μεθόδων, παραμέτρων ή παραδοχών επιμέτρησης της ΑΠΖ από περίοδο σε περίοδο (για παράδειγμα, ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να αναφέρει ότι δάνειο που έχει ήδη αξιολογηθεί σε συλλογικό επίπεδο με τη χρήση της μεθόδου PD/LGD μπορεί να καταργηθεί και να αξιολογηθεί σε μεμονωμένη βάση με τη μέθοδο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών σε περίπτωση που προκύψουν νέες πληροφορίες που αφορούν ειδικά τον δανειολήπτη, όπως η απώλεια θέσης απασχόλησης).
- θ) εξετάζονται οι σχετικοί εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, όπως τα πρότυπα αναδοχής που εφαρμόζονται σε ένα άνοιγμα δανεισμού κατά τη δημιουργία και πιθανές μεταβολές σε κλαδικούς, γεωγραφικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες,
- ι) εξετάζεται ο τρόπος προσδιορισμού των εκτιμήσεων της ΑΠΖ (για παράδειγμα ανάλυση των ιστορικών ποσοστών ζημίας ή μεταβολής ως σημείο αφετηρίας, η οποία έχει προσαρμοστεί κατάλληλα για τις πληροφορίες σχετικά με τις τρέχουσες και τις προβλεπόμενες συνθήκες). Ένα πιστωτικό ίδρυμα διαμορφώνει αμερόληπτη άποψη για την αβεβαιότητα και τους κινδύνους που ενέχουν οι δραστηριότητες δανεισμού του κατά την εκτίμηση της ΑΠΖ,
- ια) προσδιορίζονται οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη όταν καθορίζονται κατάλληλες ιστορικές χρονικές περίοδοι κατά τη διάρκεια των οποίων αξιολογείται το ιστορικό των ζημιών. Ένα πιστωτικό ίδρυμα τηρεί επαρκή ιστορικά δεδομένα για τις ζημιές ώστε να προβαίνει σε ουσιαστική ανάλυση των πιστωτικών ζημιών του, η οποία χρησιμοποιείται ως σημείο αφετηρίας κατά την εκτίμηση του επιπέδου των προβλέψεων σε συλλογική ή μεμονωμένη βάση,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- ιβ) καθορίζεται κατά πόσον η αξία της εξασφάλισης και άλλοι παράγοντες μείωσης του πιστωτικού κινδύνου επηρεάζουν την ΑΠΖ,
- ιγ) καθορίζονται οι πολιτικές και διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος σχετικά με τις διαγραφές και τις ανακτήσεις,
- ιδ) επιβάλλεται η υποχρέωση, οι αναλύσεις, εκτιμήσεις, αναθεωρήσεις και άλλα καθήκοντα/διαδικασίες που αποτελούν παραμέτρους ή αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου να διενεργούνται από αρμόδιο και άρτια καταρτισμένο προσωπικό και να επικυρώνονται από προσωπικό που δεν συμμετέχει στις δραστηριότητες δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος. Οι εν λόγω παράμετροι και τα αποτελέσματα αυτών των διαδικασιών είναι καλά τεκμηριωμένα και η τεκμηρίωση περιλαμβάνει σαφείς επεξηγήσεις προς επίρρωση των αναλύσεων, των εκτιμήσεων και των αναθεωρήσεων,
- ιε) τεκμηριώνονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επικύρωση των υποδειγμάτων επιμέτρησης της ΑΠΖ (για παράδειγμα δοκιμαστικοί εκ των υστέρων έλεγχοι),
- ιστ) διασφαλίζεται ότι οι εκτιμήσεις για την ΑΠΖ ενσωματώνουν επαρκώς τις πληροφορίες, που αφορούν το μέλλον συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, οι οποίες δεν έχουν συνυπολογιστεί ακόμα στις προβλέψεις που έχουν μετρηθεί σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η διοίκηση ενδεχομένως αξιοποιεί την κρίση που διαθέτει βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας της προκειμένου να εξετάζει τις ευρύτερες τάσεις ολόκληρου του χαρτοφυλακίου δανεισμού, τις μεταβολές στο επιχειρηματικό μοντέλο του πιστωτικού ιδρύματος, τους μακροοικονομικούς παράγοντες κ.λπ., και
- ιζ) θεσπίζεται υποχρεωτική διαδικασία για την αξιολόγηση της συνολικής καταλληλότητας των προβλέψεων σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης της τακτικής επανεξέτασης των υποδειγμάτων ΑΠΖ.
8. Κατά τη διαδικασία προσδιορισμού του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος διασφαλίζεται ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν τις μεταβολές του

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πιστωτικού κινδύνου και τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ προσδιορίζονται δεόντως σε τακτική βάση. Επιπλέον, η εξέταση του πιστωτικού κινδύνου που είναι άμεσα συνυφασμένος με νέα προϊόντα και νέες δραστηριότητες αποτελεί βασικό μέρος της διαδικασίας προσδιορισμού του πιστωτικού κινδύνου, της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και της επιμέτρησης της ΑΠΖ.

9. Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη εξετάζουν συναφή γεγονότα και περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, που είναι πολύ πιθανό να έχουν ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση της ΑΠΖ από την ιστορική εμπειρία και που μπορούν να επηρεάσουν τον πιστωτικό κίνδυνο και την πλήρη εισπραξιμότητα των ταμειακών ροών.
10. Όσον αφορά τους παράγοντες που συνδέονται με τον χαρακτήρα, την ικανότητα και το κεφάλαιο των δανειοληπτών, τους όρους των ανοιγμάτων δανεισμού και την αξία των στοιχείων ενεργητικού που έχουν προσκομιστεί ως εξασφάλιση, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες μείωσης του πιστωτικού κινδύνου που ενδέχεται να επηρεάσουν την πλήρη εισπραξιμότητα των ταμειακών ροών, ένα πιστωτικό ίδρυμα (ανάλογα με τον τύπο του ανοίγματος) εξετάζει:
 - α) τις πολιτικές και διαδικασίες δανεισμού, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων αναδοχής και των όρων δανεισμού, που ίσχυαν κατά την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος δανεισμού του δανειολήπτη, καθώς και αν το άνοιγμα δανεισμού δημιουργήθηκε ως εξαίρεση της υπό εξέταση πολιτικής. Η πολιτική δανεισμού ενός πιστωτικού ιδρύματος περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία των προτύπων αναδοχής του, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές και διαδικασίες που διέπουν τη διαδικασία έγκρισης δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος,
 - β) τις πηγές σταθερού εισοδήματος του δανειολήπτη που είναι διαθέσιμες για την προγραμματισμένη καταβολή των δόσεων,
 - γ) την ικανότητα του δανειολήπτη όσον αφορά τη δημιουργία επαρκών ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια ισχύος του χρηματοοικονομικού μέσου,
 - δ) το συνολικό επίπεδο μόχλευσης του δανειολήπτη και τις αναμενόμενες μεταβολές στο επίπεδο μόχλευσης,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- ε) τα κίνητρα ή την προθυμία των δανειοληπτών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους,
- στ) τα μη βεβαρημένα στοιχεία ενεργητικού³ που μπορεί να προσκομίσει ο δανειολήπτης ως εξασφάλιση είτε στην αγορά είτε διμερώς προκειμένου να αντλήσει κεφάλαια και να καλλιεργήσει προσδοκίες για τη μεταβολή της αξίας των συγκεκριμένων στοιχείων ενεργητικού,
- ζ) ευλόγως πιθανά έκτακτα γεγονότα και επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές που ενδέχεται να επηρεάσουν την ικανότητα του δανειολήπτη να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις, και
- η) έγκαιρες αποτιμήσεις της αξίας εξασφάλισης και συνυπολογισμό των παραγόντων που ενδέχεται να επηρεάσουν τη μελλοντική αξία εξασφάλισης (λαμβανομένου υπόψη ότι οι αξίες εξασφάλισης έχουν άμεση επίδραση στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ).
11. Σε περίπτωση που ενδέχεται να επηρεάσουν την ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος να ανακτήσει οφειλόμενα ποσά, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν παράγοντες που συνδέονται με το επιχειρηματικό μοντέλο του πιστωτικού ιδρύματος και τις τρέχουσες και προβλεπόμενες μακροοικονομικές συνθήκες, μεταξύ των οποίων και οι ακόλουθοι:
- α) ο ανταγωνισμός και οι απαιτήσεις νομικού και κανονιστικού χαρακτήρα,
- β) οι τάσεις στον συνολικό όγκο πιστώσεων του ιδρύματος,
- γ) το προφίλ του συνολικού πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος και οι αναμενόμενες μεταβολές του,
- δ) οι συγκεντρώσεις πιστωτικών ανοιγμάτων σε δανειολήπτες ή ανά τύπο προϊόντος, τμήμα ή γεωγραφική αγορά,
- ε) οι προσδοκίες όσον αφορά τις πρακτικές είσπραξης, διαγραφής και ανάκτησης,

³ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/79 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής, της 16ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη σύσταση βαρών, το ενιαίο μοντέλο σημείων δεδομένων και τους κανόνες επικύρωσης.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

στ) η ποιότητα του συστήματος επανεξέτασης του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και ο βαθμός εποπτείας από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και το διοικητικό συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος,

ζ) άλλοι παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την ΑΠΖ, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των αναμενόμενων μεταβολών των ποσοστών ανεργίας, του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, των επιτοκίων αναφοράς, του πληθωρισμού, των συνθηκών ρευστότητας ή της τεχνολογίας.

12. Οι αξιόπιστες μέθοδοι πιστωτικού κινδύνου λαμβάνουν υπόψη διαφορετικά πιθανά σενάρια και δεν βασίζονται αποκλειστικά και μόνο σε υποκειμενικές, μεροληπτικές ή υπερβολικά αισιόδοξες εκτιμήσεις. Τα πιστωτικά ιδρύματα αναπτύσσουν και τεκμηριώνουν τις διαδικασίες τους, ώστε να είναι σε θέση να δημιουργούν σχετικά σενάρια που χρησιμοποιούνται κατά την εξέταση της ΑΠΖ.

Ειδικότερα:

α) τα πιστωτικά ιδρύματα καταδεικνύουν και τεκμηριώνουν τον τρόπο μεταβολής των εκτιμήσεων ΑΠΖ λόγω αλλαγών των σεναρίων, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών σχετικών εξωτερικών συνθηκών που μπορούν να επηρεάσουν τις εκτιμήσεις ΑΠΖ ή παραμέτρους του υπολογισμού της ΑΠΖ (όπως οι παράμετροι PD και LGD),

β) τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν τεκμηριωμένη διαδικασία για τον προσδιορισμό του χρονικού ορίζοντα των σεναρίων και, ανάλογα με την περίπτωση, τον τρόπο εκτίμησης της ΑΠΖ για ανοίγματα των οποίων η διάρκεια ζωής υπερβαίνει την περίοδο που καλύπτεται από την (τις) οικονομική (-ές) πρόβλεψη(-εις) που χρησιμοποιείται(-ούνται),

γ) είναι δυνατή η κατάρτιση σεναρίων σε εσωτερικό επίπεδο ή η ανάθεσή της σε εξωτερικούς συνεργάτες. Όσον αφορά τα σενάρια που καταρτίζονται σε εσωτερικό επίπεδο, τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν στη διάθεσή τους ευρύ φάσμα εμπειρογνομόνων, όπως εμπειρογνώμονες κινδύνου, οικονομολόγους, διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων και ανώτερα διοικητικά στελέχη, οι οποίοι βοηθούν στην επιλογή σεναρίων που αφορούν το προφίλ των ανοιγμάτων

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων. Όσον αφορά τα σενάρια που ανατίθενται σε εξωτερικούς συνεργάτες, τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι ο εξωτερικός πάροχος υπηρεσιών προσαρμόζει τα σενάρια κατά τρόπο που να αντανakλούν την επιχειρηματική δραστηριότητα και το προφίλ των ανοιγμάτων πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς τα πιστωτικά ιδρύματα εξακολουθούν να είναι υπεύθυνα για τα εν λόγω σενάρια,

δ) διενεργείται εκ των υστέρων έλεγχος ώστε να διασφαλίζεται ότι οι σημαντικότεροι οικονομικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη δυνατότητα κάλυψης και τον πιστωτικό κίνδυνο εξετάζονται και ενσωματώνονται στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, και

ε) όταν υπάρχουν διαθέσιμοι δείκτες αγοράς (περιθώρια συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης («CDS»)), τα ανώτερα διοικητικά στελέχη μπορούν να τους θεωρούν έγκυρο κριτήριο αναφοράς βάσει του οποίου ελέγχεται η συνέπεια των αποφάσεών τους.

13. Μολονότι ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν χρειάζεται να προσδιορίσει ή να αναπτύξει υποδείγματα για κάθε πιθανό σενάριο μέσω προσομοιώσεων σεναρίων, εξετάζει όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες που αφορούν το προϊόν, τον δανειολήπτη, το επιχειρηματικό μοντέλο ή το οικονομικό και κανονιστικό περιβάλλον κατά τη διαμόρφωση εκτιμήσεων της ΑΠΖ. Κατά τη διενέργεια των εν λόγω εκτιμήσεων για τους σκοπούς της υποβολής χρηματοοικονομικών αναφορών, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη την εμπειρία και τα διδάγματα από παρόμοιες διαδικασίες που έχουν εκτελέσει για κανονιστικούς σκοπούς (παρά το γεγονός ότι τα σενάρια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται απευθείας για λογιστικούς σκοπούς). Οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών προβλέψεων και των σχετικών παραγόντων πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για εκτιμήσεις της ΑΠΖ, πρέπει να συμφωνούν με παραμέτρους άλλων συναφών εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις, στους προϋπολογισμούς, στα στρατηγικά σχέδια και στα σχέδια ανακεφαλαιοποίησης, καθώς και με άλλες πληροφορίες που χρησιμοποιούνται στη διαχείριση και την υποβολή αναφορών εντός ενός πιστωτικού ιδρύματος.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

14. Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη μπορούν να αποδεικνύουν ότι κατανοούν και λαμβάνουν δεόντως υπόψη τυχόν εγγενείς κινδύνους κατά την αποτίμηση ανοιγμάτων δανεισμού. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν ιδιαιτέρως υπόψη τη δομή γεγονότων που παρατίθενται κατωτέρω, τα οποία μπορεί να είναι ενδεικτικά ανεπαρκών εκτιμήσεων της ΑΠΖ:

- α) τη χορήγηση πιστώσεων σε δανειολήπτες που βασίζονται σε επισφαλείς ροές εσόδων (οι οποίες θα μπορούσαν να καταστούν μη επαναλαμβανόμενες σε περίοδο ύφεσης) ή που συνοδεύονται από έγγραφα τα οποία δεν τεκμηριώνουν ή τεκμηριώνουν ανεπαρκώς τις πηγές εισοδήματος του δανειολήπτη,
- β) υψηλές απαιτήσεις εξυπηρέτησης χρέους που συνδέονται με τις καθαρές διαθέσιμες αναμενόμενες ταμειακές ροές του δανειολήπτη,
- γ) ευέλικτα χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής, τα οποία περιλαμβάνουν διακοπές πληρωμών, καταβολή μόνο των τόκων και χαρακτηριστικά αρνητικής απόσβεσης,
- δ) εάν πρόκειται για χρηματοδότηση ακινήτου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, τον δανεισμό ποσών που είναι ίσα ή υπερβαίνουν την αξία της χρηματοδοτούμενης ιδιοκτησίας ή που δεν παρέχουν διαφορετικά επαρκές περιθώριο προστασίας εξασφάλισης,
- ε) αδικαιολόγητες αυξήσεις των τροποποιήσεων των ανοιγμάτων δανεισμού λόγω οικονομικών δυσχερειών που αντιμετωπίζει ο δανειολήπτης ⁴ ή επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις των ανοιγμάτων δανεισμού για άλλους λόγους (όπως πιέσεις που υφίστανται τα πιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο του ανταγωνισμού),
- στ) παράκαμψη των απαιτήσεων ταξινόμησης και διαβάθμισης, συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής χρονοδιαγράμματος, της αναχρηματοδότησης ή της επαναταξινόμησης των ανοιγμάτων δανεισμού,

⁴ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/227 της Επιτροπής, της 9ης Ιανουαρίου 2015, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 41 της 20.2.2015, σ. 1), ο οποίος προβλέπει ειδικούς ορισμούς για την ανοχή και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ζ) αδικαιολόγητες αυξήσεις στον συνολικό όγκο πιστώσεων, ιδίως σε σχέση με την αύξηση του όγκου των πιστώσεων άλλων δανειοληπτών στην ίδια αγορά, και

η) αυξανόμενος όγκος και σοβαρότητα των δανείων που βρίσκονται σε καθυστέρηση, παρουσιάζουν χαμηλή ποιότητα και είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας.

15. Οι πολιτικές λογιστικής καταγραφής των πιστωτικών ιδρυμάτων καλύπτουν, και η μεθοδολογία για τις προβλέψεις τους περιλαμβάνει, κριτήρια για α) επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις των ανοιγμάτων δανεισμού λόγω οικονομικών δυσχερειών ή για άλλους λόγους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους ειδικούς ορισμούς της ανοχής που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος 2 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής και β) τη μεταχείριση αποκτημένων ή δημιουργημένων ανοιγμάτων δανεισμού απομειωμένης πιστωτικής αξίας, όπως ορίζονται βάσει του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου:

α) Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια σχετικά με τις επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις των ανοιγμάτων δανεισμού:

- i. Η μέθοδος προβλέψεων παρέχει τη δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να διενεργούν αξιόπιστες αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου και μετρήσεις της ΑΠΖ, ώστε το επίπεδο προβλέψεων να εξακολουθεί να αντανakλά τη δυνατότητα κάλυψης της ουσίας του ανοίγματος που υπόκειται σε επαναδιαπραγμάτευση/τροποποίηση, ανεξάρτητα από το αν το αρχικό στοιχείο ενεργητικού έχει παύσει πλέον να αναγνωρίζεται βάσει του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
- ii. Οι επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις δεν οδηγούν αυτομάτως στο συμπέρασμα ότι υπήρξε άμεση μείωση του πιστωτικού κινδύνου του ανοίγματος. Οποιαδήποτε μείωση στο αναφερόμενο επίπεδο προβλέψεων λόγω βελτίωσης του πιστωτικού κινδύνου τεκμηριώνεται με αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία. Οι πελάτες επιδεικνύουν συστηματικά και για εύλογο χρονικό διάστημα ικανοποιητικές επιδόσεις όσον αφορά την αποπληρωμή του δανείου πριν θεωρηθεί ότι ο πιστωτικός κίνδυνος έχει μειωθεί, λαμβανομένων επίσης υπόψη των σχετικών απαιτήσεων για τα ανοίγματα κατά την περίοδο

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

αναστολής, όπως ορίζεται στο παράρτημα V μέρος 2 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής.

- iii. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν προσεκτικά αν η είσπραξη του αρχικού κεφαλαίου του δανείου είναι επαρκώς εγγυημένη, όταν οι επιδόσεις αποπληρωμής λαμβάνουν τη μορφή μόνο της αποπληρωμής τόκων, ως αποτέλεσμα επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποίησης. Επιπλέον, περαιτέρω αναμενόμενες καθυστερήσεις στην πληρωμή των εν λόγω ταμειακών ροών ενδέχεται να αποδεικνύουν ότι ο πιστωτικός κίνδυνος δεν έχει βελτιωθεί και, ως εκ τούτου, το επίπεδο της ΑΠΖ επαναξιολογηθεί προσεκτικά.
 - iv. Στο πλαίσιο των μεθόδων, τα μέλη του προσωπικού χορήγησης δανείων ειδοποιούν άμεσα τη λογιστική υπηρεσία του ιδρύματος όταν τα ανοίγματα υπόκεινται σε επαναδιαπραγμάτευση ή τροποποίηση, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής λογιστική καταγραφή της μεταβολής. Σε περίπτωση πιο σύνθετων επαναδιαπραγματεύσεων και τροποποιήσεων, υπάρχει τακτική επικοινωνία μεταξύ των μελών του προσωπικού χορήγησης δανείων και της λογιστικής υπηρεσίας.
- β) Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια σχετικά με τα αποκτημένα ή δημιουργημένα ανοίγματα δανεισμού απομειωμένης πιστωτικής αξίας:
- i. Η μέθοδος επιτρέπει τη δέουσα ταυτοποίηση και λογιστική καταγραφή των αποκτημένων ή δημιουργημένων δανείων απομειωμένης πιστωτικής αξίας.
 - ii. Οι εκτιμήσεις όσον αφορά τις ταμειακές ροές των εν λόγω ανοιγμάτων δανεισμού επανεξετάζονται σε κάθε περίοδο αναφοράς και επικαιροποιούνται όποτε κρίνεται αναγκαίο. Οι εν λόγω επικαιροποιήσεις υποστηρίζονται, τεκμηριώνονται επαρκώς, και εγκρίνονται από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Αρχή 3: Διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου και ομαδοποίηση

Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, ώστε να ομαδοποιούν κατάλληλα τα ανοίγματα δανεισμού με βάση κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

1. Διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου

- 1.1. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν ολοκληρωμένες διαδικασίες και συστήματα πληροφοριών για την παρακολούθηση της ποιότητας των ανοιγμάτων δανεισμού τους. Μεταξύ άλλων, εφαρμόζουν αποτελεσματική διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου για την καταγραφή των διαφόρων επιπέδων, χαρακτηριστικών και παραγόντων πιστωτικού κινδύνου που ενδέχεται να εκδηλωθούν σε βάθος χρόνου, ώστε να διασφαλίζεται ευλόγως η ενδεδειγμένη παρακολούθηση όλων των ανοιγμάτων δανεισμού και η δέουσα επιμέτρηση των προβλέψεων ΑΠΖ.
- 1.2. Η διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου πρέπει να περιλαμβάνει ανεξάρτητη λειτουργία επανεξέτασης. Η αρχική απόδοση βαθμίδων πιστωτικού κινδύνου στα ανοίγματα και η συνεχής επικαιροποίησή τους από μέλη του προσωπικού που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της χορήγησης δανείων υπόκειται σε επανεξέταση από την ανεξάρτητη λειτουργία επανεξέτασης.
- 1.3. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη μια σειρά κριτηρίων κατά την απόδοση της βαθμίδας πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος δανεισμού, συμπεριλαμβανομένου, στον βαθμό που απαιτείται, του τύπου του προϊόντος, των όρων και των προϋποθέσεων, του είδους και του ποσού της εξασφάλισης, των χαρακτηριστικών και της γεωγραφικής θέσης του δανειολήπτη ή συνδυασμού όλων των προαναφερομένων.
- 1.4. Όταν αλλάζουν οι υφιστάμενες βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου που έχουν αποδοθεί, είτε σε επίπεδο χαρτοφυλακίου είτε σε μεμονωμένη βάση, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη και άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως, ενδεικτικά, τις μεταβολές στις προοπτικές του κλάδου, τους ρυθμούς ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, την ψυχολογία των καταναλωτών και τις

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

μεταβολές στις οικονομικές προβλέψεις (όπως επιτόκια, ποσοστά ανεργίας και τιμές βασικών εμπορευμάτων), καθώς και τις αδυναμίες στην αναδοχή δανείων που εντοπίζονται μετά την αρχική αναγνώριση.

- 1.5. Το σύστημα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνει όλα τα ανοίγματα δανεισμού κατά την αξιολόγηση του αντίκτυπου των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου, και όχι μόνο τα ανοίγματα που ενδέχεται να έχουν παρουσιάσει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, να έχουν υποστεί ζημιές ή να χαρακτηρίζονται για άλλους λόγους από απομειωμένη πιστωτική αξία. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται η κατάλληλη διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου και η ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού στο πλαίσιο του συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, ενώ αντανakλάται παράλληλα ο κίνδυνος μεμονωμένων ανοιγμάτων, καθώς και το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου, αφού ομαδοποιηθεί σε όλα τα ανοίγματα. Στο πλαίσιο αυτό, ένα αποτελεσματικό σύστημα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να προσδιορίζουν τόσο τη μετατόπιση του πιστωτικού κινδύνου όσο και σημαντικές μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο.
- 1.6. Τα πιστωτικά ιδρύματα περιγράφουν τα στοιχεία του οικείου συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, ορίζοντας με σαφήνεια κάθε βαθμίδα πιστωτικού κινδύνου και υποδεικνύοντας το προσωπικό που είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, τη λειτουργία και τις επιδόσεις του συστήματος, καθώς και τους αρμόδιους για τις τακτικές διαδικασίες δοκιμών και επικύρωσης (εν προκειμένω, την ανεξάρτητη λειτουργία επανεξέτασης).
- 1.7. Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου επανεξετάζονται όποτε λαμβάνονται συναφείς νέες πληροφορίες ή όποτε τροποποιείται η προσδοκία πιστωτικού κινδύνου ενός πιστωτικού ιδρύματος. Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου που έχουν αποδοθεί υπόκεινται σε τακτική επίσημη επανεξέταση (για παράδειγμα, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εάν αυτό είναι υποχρεωτικό σε συγκεκριμένη περιοχή δικαιοδοσίας) προκειμένου να διασφαλίζεται ευλόγως ότι οι εν λόγω βαθμίδες είναι ακριβείς και επικαιροποιημένες. Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου για ανοίγματα δανεισμού που αξιολογούνται σε μεμονωμένη βάση και παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο ή απομειωμένη πιστωτική αξία επανεξετάζονται με μεγαλύτερη συχνότητα

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

από ό,τι σε ετήσια βάση. Οι εκτιμήσεις της ΑΠΖ επικαιροποιούνται εγκαίρως ώστε να αντανakλούν τις μεταβολές στις βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου, είτε πρόκειται για ομάδες ανοιγμάτων είτε για μεμονωμένα ανοίγματα.

2. Ομαδοποίηση βάσει κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου

- 2.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα ομαδοποιούν ανοίγματα που έχουν κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου με επαρκή βαθμό ανάλυσης, ώστε να είναι δυνατή η εύλογη αξιολόγηση των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου και, κατ' επέκταση, του αντίκτυπου στην εκτίμηση της ΑΠΖ για τις εν λόγω ομάδες.
- 2.2. Η μέθοδος ομαδοποίησης των ανοιγμάτων ενός πιστωτικού ιδρύματος για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου (όπως ανά είδος χρηματοοικονομικού μέσου, ανά όρους και προϋποθέσεις προϊόντος, ανά τμήμα κλάδου/αγοράς, ανά γεωγραφική τοποθεσία ή ανά ημερομηνίες έκδοσης) τεκμηριώνεται και υπόκειται σε κατάλληλη επανεξέταση και εσωτερική έγκριση από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.
- 2.3. Τα ανοίγματα δανεισμού ομαδοποιούνται με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε οι μεταβολές του επιπέδου πιστωτικού κινδύνου να ανταποκρίνονται στις επιπτώσεις των μεταβαλλόμενων συνθηκών σε ένα κοινό φάσμα παραγόντων πιστωτικού κινδύνου. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται οι επιπτώσεις στον πιστωτικό κίνδυνο της ομάδας ως αποτέλεσμα των μεταβολών των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Η βάση της ομαδοποίησης επανεξετάζεται από ανώτερα διοικητικά στελέχη ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ανοίγματα εντός της ομάδας εξακολουθούν να είναι ομοιογενή όσο αφορά τον τρόπο μεταβολής τους έναντι των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου και ότι τα σχετικά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και ο αντίκτυπός τους στο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου για την ομάδα δεν έχουν μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου.
- 2.4. Τα ανοίγματα ομαδοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων ανοιγμάτων να μην επισκιάζεται από τις επιδόσεις της ομάδας συνολικά.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

2.5. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν άρτια διαδικασία για τη διασφάλιση κατάλληλης αρχικής ομαδοποίησης των ανοιγμάτων δανεισμού τους. Στη συνέχεια, η ομαδοποίηση των ανοιγμάτων επαναξιολογείται και τα ανοίγματα υπόκεινται σε νέα κατηγοριοποίηση εάν ληφθούν νέες σχετικές πληροφορίες ή εάν οι μεταβληθείσες προσδοκίες ενός πιστωτικού ιδρύματος όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο υποδηλώνουν ότι δικαιολογείται η μόνιμη προσαρμογή. Εάν ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν μπορεί να προβεί εγκαίρως σε νέα κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων, χρησιμοποιείται η προσωρινή προσαρμογή.

3. Χρήση προσωρινών προσαρμογών

3.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν τις προσωρινές προσαρμογές σε προβλέψεις αποκλειστικά και μόνον ως προσωρινή λύση, ιδίως σε μεταβατικές περιστάσεις ή όταν δεν υπάρχει επαρκής χρόνος για την ορθή ενσωμάτωση των συναφών νέων πληροφοριών στην υφιστάμενη διαβάθμιση πιστωτικού κινδύνου και στη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων, ή με σκοπό τη νέα κατηγοριοποίηση των υφιστάμενων ομάδων ανοιγμάτων δανεισμού ή όταν τα ανοίγματα δανεισμού εντός μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού αντιδρούν σε παράγοντες ή γεγονότα με διαφορετικό τρόπο από ό,τι αναμενόταν αρχικά.

3.2. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, οι εν λόγω προσαρμογές δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συνεχώς για μη μεταβατικό παράγοντα κινδύνου. Εάν ο λόγος της προσαρμογής δεν αναμένεται να είναι προσωρινός, όπως η εμφάνιση νέου παράγοντα κινδύνου που δεν έχει ενσωματωθεί ακόμη στη μέθοδο προβλέψεων του ιδρύματος, η εν λόγω μέθοδος επικαιροποιείται βραχυπρόθεσμα προκειμένου να ενσωματωθεί ο παράγοντας που αναμένεται να έχει διαρκή αντίκτυπο στην επιμέτρηση της ΑΠΖ.

3.3. Η χρήση προσωρινών προσαρμογών προϋποθέτει την αξιοποίηση της κριτικής ικανότητας των ενδιαφερομένων και αφήνει περιθώρια πιθανής μεροληψίας. Προς αποφυγή της ενδεχόμενης εισαγωγής μεροληπτικών στοιχείων, οι προσωρινές προσαρμογές συμβαδίζουν επακριβώς με τις προβλέψεις που αφορούν το μέλλον, υποστηρίζονται από κατάλληλα έγγραφα τεκμηρίωσης και υπόκεινται σε κατάλληλες διαδικασίες διακυβέρνησης.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Αρχή 4: Επάρκεια της πρόβλεψης

1. Το συνολικό ποσό των προβλέψεων του πιστωτικού ιδρύματος, ανεξάρτητα από το αν οι προβλέψεις προσδιορίζονται σε συλλογική ή μεμονωμένη βάση, πρέπει να είναι επαρκές και να συνάδει με τους στόχους του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
2. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν αξιόπιστες μεθόδους πιστωτικού κινδύνου ώστε το συνολικό υπόλοιπο της πρόβλεψης για την ΑΠΖ να διαμορφώνεται σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο και να αντανakλά δεόντως την ΑΠΖ εντός του εν λόγω πλαισίου.
3. Όταν αξιολογούν την επάρκεια των προβλέψεων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη σχετικούς παράγοντες και προσδοκίες κατά την ημερομηνία αναφοράς που ενδέχεται να επηρεάσουν την εισπραξιμότητα των υπόλοιπων ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια ζωής μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού ή ενός μεμονωμένου ανοίγματος δανεισμού. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν πληροφορίες που δεν περιορίζονται στα ιστορικά και τρέχοντα δεδομένα και λαμβάνουν υπόψη λογικές και βάσιμες πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, που είναι συναφείς με το άνοιγμα ή τα ανοίγματα που αξιολογούνται (π.χ. λιανική ή χονδρική τραπεζική) σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο.
4. Ανάλογα με την ικανότητα ενσωμάτωσης πληροφοριών που αφορούν το μέλλον στην εκτίμηση της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να εφαρμόζουν μεμονωμένες ή συλλογικές προσεγγίσεις όσον αφορά την αξιολόγηση. Ανεξαρτήτως της προσέγγισης που εφαρμόζουν ως προς την αξιολόγηση, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να συμμορφώνονται με τις συναφείς λογιστικές απαιτήσεις ώστε να μην προκύπτουν σημαντικές αποκλίσεις στις μετρήσεις προβλέψεων. Οι μεμονωμένες και συλλογικές αξιολογήσεις αποτελούν από κοινού τη βάση για την πρόβλεψη της ΑΠΖ.
5. Η προσέγγιση που εφαρμόζεται όσον αφορά την αξιολόγηση της ΑΠΖ πρέπει να είναι κατάλληλη για τις εκάστοτε περιστάσεις, ενώ επίσης πρέπει να εναρμονίζεται, κατά γενικό κανόνα, με τον τρόπο διαχείρισης του ανοίγματος δανεισμού από το πιστωτικό

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ίδρυμα. Για παράδειγμα, η συλλογική αξιολόγηση χρησιμοποιείται συχνά για μεγάλες ομάδες ομοιογενών ανοιγμάτων δανεισμού με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, όπως τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής. Μεμονωμένες αξιολογήσεις διενεργούνται συχνά για σημαντικά ανοίγματα ή όταν έχουν προσδιοριστεί πιστωτικές ανησυχίες σε επίπεδο μεμονωμένων δανείων, όπως κατάλογοι επιτήρησης και δάνεια που βρίσκονται σε καθυστέρηση.

6. Ανεξάρτητα από την εφαρμοζόμενη προσέγγιση κατά την αξιολόγηση (σε μεμονωμένη ή συλλογική βάση), το πιστωτικό ίδρυμα διασφαλίζει ότι η προσέγγιση δεν συνεπάγεται καθυστερημένη αναγνώριση της ΑΠΖ.
7. Όταν τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν μεμονωμένες αξιολογήσεις, η εκτίμηση της ΑΠΖ ενσωματώνει τον αναμενόμενο αντίκτυπο όλων των λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, που επηρεάζουν τη δυνατότητα κάλυψης του δανείου και τον πιστωτικό κίνδυνο. Όταν εφαρμόζεται μεμονωμένη προσέγγιση κατά την αξιολόγηση, όπως ακριβώς και κατά τη συλλογική αξιολόγηση, τα έγγραφα τεκμηρίωσης του πιστωτικού ιδρύματος καταδεικνύουν με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, έχουν αποτυπωθεί στη μεμονωμένη αξιολόγηση.
8. Όταν στις μεμονωμένες αξιολογήσεις των ανοιγμάτων ενός πιστωτικού ιδρύματος δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, και προκειμένου να καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός των σχέσεων μεταξύ των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον και των εκτιμήσεων της ΑΠΖ που μπορεί να μην είναι εμφανείς σε μεμονωμένη βάση, το ίδρυμα ομαδοποιεί τα ανοίγματα δανεισμού με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, ώστε να προβαίνει σε εκτίμηση του αντίκτυπου των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Αντιθέτως, όταν τα πιστωτικά ιδρύματα ορίζουν ότι όλες οι λογικές και βάσιμες πληροφορίες που αφορούν το μέλλον έχουν ενσωματωθεί στη μεμονωμένη αξιολόγηση της ΑΠΖ, δεν διενεργείται πρόσθετη αξιολόγηση που αφορά το μέλλον σε συλλογική βάση εάν η αξιολόγηση αυτή ενδέχεται να συνεπάγεται διπλό υπολογισμό.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Αρχή 5: Επικύρωση υποδείγματος ΑΠΖ

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες για τη δέουσα επικύρωση των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της ΑΠΖ.
2. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να χρησιμοποιούν υποδείγματα και εκτιμήσεις που βασίζονται σε παραδοχές για τον προσδιορισμό και τη μέτρηση του κινδύνου, τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων δανεισμού όσο και σε επίπεδο συλλογικών χαρτοφυλακίων, εστιάζοντας μεταξύ άλλων, στην πιστωτική διαβάθμιση, στον προσδιορισμό του πιστωτικού κινδύνου, στην επιμέτρηση των προβλέψεων ΑΠΖ για λογιστικούς σκοπούς, σε ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και στην κατανομή κεφαλαίων. Στα υποδείγματα που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις των μεταβολών του δανειολήπτη και οι μεταβλητές που συνδέονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, όπως οι μεταβολές στις μεθόδους PD, LGD, στα ποσά των ανοιγμάτων και στις αξίες εξασφάλισης, η μεταβολή των πιθανοτήτων αθέτησης και των βαθμίδων εσωτερικού πιστωτικού κινδύνου του δανειολήπτη με βάση ιστορικές, τρέχουσες και λογικές και βάσιμες μελλοντικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων.
3. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν άριστες πολιτικές και διαδικασίες για τη δέουσα επικύρωση της ακρίβειας και της συνέπειας των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούν κατά την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων και των διαδικασιών διαβάθμισης του πιστωτικού κινδύνου βάσει υποδειγμάτων και της εκτίμησης όλων των σχετικών συνιστωσών του κινδύνου, τόσο κατά την έναρξη της χρήσης του υποδείγματος όσο και σε διαρκή βάση. Ουσιαστικό ρόλο στις εν λόγω πολιτικές και διαδικασίες διαδραματίζει η επαγγελματική κρίση.
4. Η επικύρωση των υποδειγμάτων διενεργείται κατά την αρχική ανάπτυξη των υποδειγμάτων ΑΠΖ και όταν πραγματοποιούνται σημαντικές μεταβολές στα

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

υποδείγματα, ενώ επίσης διασφαλίζει ότι τα υποδείγματα είναι κατάλληλα για την προτεινόμενη χρήση τους σε διαρκή βάση.

5. Σε ένα άρτιο πλαίσιο επικύρωσης υποδειγμάτων πρέπει να περιλαμβάνονται, ενδεικτικά, τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Σαφείς ρόλοι και αρμοδιότητες για την επικύρωση υποδειγμάτων, με επαρκές επίπεδο ανεξαρτησίας και ικανοτήτων. Η επικύρωση υποδειγμάτων διενεργείται ανεξάρτητα από τη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων και από μέλη του προσωπικού που διαθέτουν την απαραίτητη πείρα και εμπειρογνωμοσύνη. Οι διαπιστώσεις και τα αποτελέσματα της επικύρωσης υποδειγμάτων αναφέρονται άμεσα και εγκαίρως στο κατάλληλο ιεραρχικό επίπεδο. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα αναθέτει τη διαδικασία επικύρωσης σε εξωτερική ομάδα, το πιστωτικό ίδρυμα εξακολουθεί να είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματικότητα των συνολικών εργασιών επικύρωσης των υποδειγμάτων και διασφαλίζει ότι οι εργασίες της εξωτερικής ομάδας ανταποκρίνονται στα στοιχεία του άρτιου πλαισίου επικύρωσης των υποδειγμάτων σε διαρκή βάση.

β) Το κατάλληλο πεδίο εφαρμογής και η ενδεδειγμένη μεθοδολογία για την επικύρωση υποδειγμάτων περιλαμβάνουν συστηματική διαδικασία αξιολόγησης της αρτιότητας, της συνέπειας και της ακρίβειας του υποδείγματος, καθώς και της συνεχούς συνάφειας με το υποκείμενο μεμονωμένο άνοιγμα δανεισμού ή χαρτοφυλάκιο. Μια αποτελεσματική διαδικασία επικύρωσης υποδειγμάτων επιτρέπει τον έγκαιρο εντοπισμό και την έγκαιρη εξάλειψη των πιθανών περιορισμών ενός υποδείγματος. Το πεδίο εφαρμογής της επικύρωσης περιλαμβάνει την επανεξέταση των παραμέτρων του υποδείγματος, τον σχεδιασμό του υποδείγματος και των αποτελεσμάτων/επιδόσεων του υποδείγματος.

- i* **Παράμετροι υποδείγματος:** Τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζουν σε εσωτερικό επίπεδο πρότυπα ποιότητας και αξιοπιστίας σχετικά με τα δεδομένα (ιστορικές, τρέχουσες και πληροφορίες που αφορούν το μέλλον) που χρησιμοποιούνται ως παράμετροι του υποδείγματος. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των προβλέψεων της ΑΠΖ είναι συναφή με τα χαρτοφυλάκια των πιστωτικών ιδρυμάτων και, στο μέτρο

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

του δυνατού, ακριβή, αξιόπιστα και πλήρη (δηλαδή χωρίς αποκλεισμούς που μπορούν να στρεβλώσουν τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ). Στο πλαίσιο της επικύρωσης διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται πληρούν τα εν λόγω πρότυπα.

- ii Σχεδιασμός υποδειγμάτων:* Όσον αφορά τον σχεδιασμό υποδειγμάτων, στην επικύρωση αξιολογείται κατά πόσον η βασική θεωρία του υποδείγματος είναι εννοιολογικά άρτια, αναγνωρισμένη και γενικώς αποδεκτή για τον σκοπό για τον οποίον προορίζεται το υπόδειγμα. Από προνοητική σκοπιά, κατά την επικύρωση επίσης αξιολογείται κατά πόσον στο υπόδειγμα, στο επίπεδο του συνολικού υποδείγματος και του μεμονωμένου παράγοντα κινδύνου, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μεταβολές που επέρχονται στο οικονομικό ή πιστωτικό περιβάλλον, καθώς επίσης και μεταβολές στο επιχειρηματικό προφίλ ή στη στρατηγική του χαρτοφυλακίου, χωρίς να περιορίζεται σημαντικά η αρτιότητα του υποδείγματος.
- iii Αποτελέσματα/επιδόσεις υποδειγμάτων:* Τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζουν σε εσωτερικό επίπεδο πρότυπα για τις ικανοποιητικές επιδόσεις των υποδειγμάτων. Όταν τα επίπεδα των επιδόσεων είναι πολύ χαμηλότερα από τα αναμενόμενα, λαμβάνονται επανορθωτικά μέτρα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν ακόμη και στην εκ νέου διαβάθμιση ή στον επανασχεδιασμό του υποδείγματος.
- γ) Ολοκληρωμένη τεκμηρίωση του πλαισίου και της διαδικασίας επικύρωσης των υποδειγμάτων. Εν προκειμένω, περιλαμβάνει έγγραφα τεκμηρίωσης των διαδικασιών επικύρωσης που έχουν ολοκληρωθεί, τυχόν αλλαγές στη μεθοδολογία και στα εργαλεία επικύρωσης, το εύρος των δεδομένων που έχουν χρησιμοποιηθεί, τα αποτελέσματα της επικύρωσης και τυχόν επανορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί όπου κρίθηκε αναγκαίο. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι τα έγγραφα τεκμηρίωσης επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.
- δ) Επανεξέταση της διαδικασίας επικύρωσης των υποδειγμάτων από ανεξάρτητα μέρη (π.χ. εσωτερικά ή εξωτερικά μέρη) προκειμένου να αξιολογείται η συνολική αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επικύρωσης υποδειγμάτων και η ανεξαρτησία της από τη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων. Οι διαπιστώσεις της

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επανεξέτασης κοινοποιούνται άμεσα και εγκαίρως στο κατάλληλο ιεραρχικό επίπεδο (π.χ. ανώτερα διοικητικά στελέχη, επιτροπή ελέγχου).

Αρχή 6: Κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας

1. Η αξιοποίηση της κρίσης του πιστωτικού ιδρύματος βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας του, ιδίως κατά την εξέταση λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, είναι καίριας σημασίας για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ.
2. Τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία ώστε να διασφαλίζεται η ακριβής εκτίμηση και η έγκαιρη αναγνώριση της ΑΠΖ. Δεδομένου ότι οι πληροφορίες για το ιστορικό των ζημιών ή τον αντίκτυπο των τρεχουσών συνθηκών ενδέχεται να μην αντανakλούν πλήρως τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων δανεισμού, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την κρίση που διαθέτουν βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας τους ώστε να ενσωματώνουν πλήρως τον αναμενόμενο αντίκτυπο όλων των λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, στην εκτίμηση της ΑΠΖ. Η αξιοποίηση της κρίσης του πιστωτικού ιδρύματος βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας του τεκμηριώνεται στη μεθοδολογία του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και υπόκειται σε κατάλληλη εποπτεία.
3. Οι ιστορικές πληροφορίες αποτελούν χρήσιμη βάση κατά τον προσδιορισμό των τάσεων και των συσχετίσεων που απαιτείται για τον εντοπισμό παραγόντων πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων δανεισμού. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις της ΑΠΖ δεν παραβλέπουν τον αντίκτυπο των γεγονότων και συνθηκών που αφορούν το μέλλον στους εν λόγω παράγοντες. Η εκτίμηση αντανakλά τις αναμενόμενες μελλοντικές υστερήσεις των ταμειακών ροών που θα προκύψουν από τον εν λόγω αντίκτυπο.
4. Η εξέταση των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον δεν πρέπει να αποφεύγεται επειδή το πιστωτικό ίδρυμα θεωρεί ότι το κόστος της ενσωμάτωσης των εν λόγω πληροφοριών που αφορούν το μέλλον είναι πολύ υψηλό ή περιττό ή λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί σε σχέση με την κατάρτιση σεναρίων που αφορούν στο

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

μέλλον, εκτός εάν το επιπλέον κόστος και ο επιχειρησιακός φόρτος που προκύπτουν δεν συμβάλλουν στην ποιοτική εφαρμογή του πλαισίου λογιστικής καταγραφής της ΑΠΖ.

5. Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να μπορούν να αποδεικνύουν ότι οι πληροφορίες που αφορούν στο μέλλον οι οποίες συνυπολογίζονται στη διαδικασία εκτίμησης της ΑΠΖ συνδέονται με τους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου για συγκεκριμένα ανοίγματα ή χαρτοφυλάκια. Δεδομένου ότι μπορεί να μην είναι δυνατόν να αποδειχθεί ισχυρή σύνδεση σε επίσημο στατιστικό επίπεδο μεταξύ, αφενός, ορισμένων ειδών πληροφοριών, ή ακόμη και του συνόλου των πληροφοριών, και, αφετέρου, των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που διαθέτουν για τον καθορισμό κατάλληλου επιπέδου όσον αφορά τις μεμονωμένες ή συλλογικές προβλέψεις. Όταν ένας παράγοντας που αφορά στο μέλλον που έχει χαρακτηριστεί ως συναφής δεν ενσωματώνεται στη μεμονωμένη ή συλλογική αξιολόγηση, ενδέχεται να είναι απαραίτητη η εφαρμογή προσωρινών προσαρμογών.
6. Σε όλα τα χαρτοφυλάκια εφαρμόζονται με ενιαίο τρόπο μακροοικονομικές προβλέψεις και άλλες συναφείς πληροφορίες σε περίπτωση που οι παράγοντες πιστωτικού κινδύνου των χαρτοφυλακίων επηρεάζονται από αυτές τις προβλέψεις/παραδοχές με τον ίδιο τρόπο. Επιπλέον, κατά τη διαμόρφωση εκτιμήσεων της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την κρίση που διαθέτουν βάσει της πιστοδοτικής τους εμπειρίας, ώστε να εξετάζουν τη θέση τους στον κύκλο της πίστωσης, η οποία ενδέχεται να διαφοροποιείται μεταξύ των δικαιοδοσιών στις οποίες διαθέτουν ανοίγματα δανεισμού.
7. Τα πιστωτικά ιδρύματα προσδιορίζουν με προσοχή το επίπεδο των προβλέψεων της ΑΠΖ που πρέπει να αναγνωρίζονται για σκοπούς λογιστικής καταγραφής, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι εκτιμήσεις που προκύπτουν είναι κατάλληλες (δηλαδή συμμορφούμενες με την αρχή της ουδετερότητας και χωρίς στοιχεία υποτίμησης ή υπερεκτίμησης).
8. Επιπλέον, κατά τη διενέργεια της εκτίμησής τους για την ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν το ευρύ φάσμα πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαδικασία

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον για τους σκοπούς της διαχείρισης του κινδύνου και της κεφαλαιακής επάρκειας.

Αρχή 7: Κοινές διαδικασίες, συστήματα, εργαλεία και δεδομένα

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν άρτια διαδικασία αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, η οποία διαμορφώνει μια ισχυρή βάση κοινών διαδικασιών, συστημάτων, εργαλείων και δεδομένων για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και τη λογιστική καταγραφή των ΑΠΖ.
2. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, για τη χρήση κοινών διαδικασιών, συστημάτων, εργαλείων και δεδομένων για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, την επιμέτρηση της ΑΠΖ για λογιστικούς σκοπούς και τον προσδιορισμό των αναμενόμενων ζημιών για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας, ώστε να ενισχύουν την αξιοπιστία και τη συνέπεια των συνεπαγόμενων εκτιμήσεων της ΑΠΖ, να αυξάνουν τη διαφάνεια και να παρέχουν, μέσω της πειθαρχίας στην αγορά, κίνητρα για την άσκηση άρτιων πρακτικών όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο.
3. Οι πρακτικές πιστωτικού κινδύνου επανεξετάζονται τακτικά, ώστε να διασφαλίζεται η καταγραφή των σχετικών δεδομένων που είναι διαθέσιμα σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης ενός πιστωτικού ιδρύματος και η επικαιροποίηση των συστημάτων στον βαθμό που οι πρακτικές αναδοχής ή οι επιχειρηματικές πρακτικές του πιστωτικού ιδρύματος εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Δημιουργούνται κυκλώματα ανατροφοδότησης προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες για τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, οι μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου και οι πραγματικές ζημίες που καταγράφονται στα ανοίγματα δανεισμού γνωστοποιούνται στους ειδικούς για τον πιστωτικό κίνδυνο, στους λογιστές και στο αρμόδιο προσωπικό για τις λογιστικές και εποπτικές αναφορές, και ιδίως στο αρμόδιο για την αναδοχή δανείων προσωπικό.
4. Στις κοινές διαδικασίες και στα κοινά συστήματα, εργαλεία και δεδομένα που αναφέρονται ανωτέρω δύναται να περιλαμβάνονται συστήματα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, εκτιμήσεις PD (υποκείμενες στις κατάλληλες προσαρμογές), η

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

κατάσταση ληξιπρόθεσμων οφειλών, οι δείκτες δανείου/αξίας, τα ιστορικά ποσοστά ζημίας, ο τύπος προϊόντων, το χρονοδιάγραμμα απόσβεσης, οι απαιτήσεις προκαταβολής, το τμήμα αγοράς, η γεωγραφική τοποθεσία, η ημερομηνία έκδοσης (δηλαδή η ημερομηνία δημιουργίας) και το είδος εξασφάλισης.

Αρχή 8: Δημοσιοποίηση

1. Οι δημοσιοποιήσεις ενός ιδρύματος προάγουν τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα μέσω της παροχής έγκαιρων, συναφών και χρήσιμων πληροφοριών για τη λήψη απόφασης.
2. Σκοπός των δημοσιοποιήσεων είναι να παρέχονται χρήσιμες για τη λήψη αποφάσεων πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις επιδόσεις του πιστωτικού ιδρύματος και τις εκάστοτε μεταβολές, σε ευρύ φάσμα χρηστών κατά τρόπο σαφή και κατανοητό. Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να επιδιώκουν να παρέχουν πληροφορίες συναφείς και συγκρίσιμες, ώστε οι χρήστες να λαμβάνουν έγκαιρες, τεκμηριωμένες αποφάσεις και να είναι σε θέση να αξιολογούν την διαχείριση του διοικητικού συμβουλίου και των ανώτερων διοικητικών στελεχών.
3. Οι δημοσιοποιήσεις για την οικονομική διαχείριση και τη διαχείριση κινδύνου πραγματοποιούνται σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό και εποπτικό πλαίσιο⁵. Τα πιστωτικά ιδρύματα δημοσιοποιούν τα απαιτούμενα στοιχεία για την ακριβή περιγραφή του ανοίγματος ενός πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικό κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων της ΑΠΖ, καθώς και για την παροχή συναφών πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές αναδοχής ενός πιστωτικού ιδρύματος.
4. Κατ' εφαρμογή των ισχυόντων λογιστικών προτύπων και κανονισμών, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων αξιοποιούν την κρίση τους, αφενός, για τον προσδιορισμό του κατάλληλου επιπέδου ομαδοποίησης και διαχωρισμού των δεδομένων που δημοσιοποιούνται ώστε τα δεδομένα αυτά να εξακολουθούν να

⁵ Σύμφωνα με το όγδοο μέρος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, τις κατευθυντήριες γραμμές EBA GL/2016/11 της EAT σχετικά με τις απαιτήσεις δημοσιοποίησης βάσει του όγδου μέρους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 573/2013 και την ΠΕΕ 110/31.01.2017 σχετικά με τον ουσιώδη, αποκλειστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πληρούν τις λογιστικές απαιτήσεις και, αφετέρου, για την παροχή στοιχείων σχετικά με το άνοιγμα ενός πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικό κίνδυνο και σε ΑΠΖ ώστε να παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα διενέργειας αναλύσεων για μεμονωμένα ιδρύματα, καθώς και η δυνατότητα συγκρίσεων αξιολόγησης με την αντίστοιχη ομάδα αναφοράς (peer review comparisons) .

5. Τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που δημοσιοποιούνται περιλαμβάνουν συνολικά τις κυριότερες παραδοχές/παραμέτρους που χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση των εκτιμήσεων της ΑΠΖ. Στις δημοσιοποιήσεις επισημαίνονται πολιτικές και ορισμοί που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εκτίμησης της ΑΠΖ (όπως η βάση ενός πιστωτικού ιδρύματος για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού σε χαρτοφυλάκια με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και ο ορισμός του για την αθέτηση⁶), παράγοντες που επιφέρουν μεταβολές στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο έχει ενσωματωθεί η κρίση των ανώτερων διοικητικών στελεχών βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας τους. Κατά τη δημοσιοποίηση σημαντικών πολιτικών επισημαίνεται ο τρόπος με τον οποίο οι εν λόγω πολιτικές έχουν εφαρμοστεί στο συγκεκριμένο πλαίσιο του πιστωτικού ιδρύματος.
6. Τα πιστωτικά ιδρύματα δημοσιοποιούν ποιοτικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, έχουν ενσωματωθεί στη διαδικασία εκτίμησης της ΑΠΖ, σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, και ιδίως όταν η αξιολόγηση διενεργείται σε μεμονωμένη βάση.
7. Οι δημοσιοποιήσεις που αφορούν τη βάση για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα ανώτερα διοικητικά στελέχη διασφαλίζουν την κατάλληλη ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού, ώστε οι εν λόγω ομάδες να εξακολουθούν να παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.
8. Για τη βελτίωση της ποιότητας και της χρησιμότητας των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται για τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα επεξηγούν τις

⁶Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τον ορισμό της αθέτησης, βλέπε παραγράφους 1.4 και 1.5 της παραγράφου 1 της επόμενης ενότητας Ε.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

σημαντικές μεταβολές που σημειώνονται στην εκτίμηση της ΑΠΖ από περίοδο σε περίοδο. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν συναφή ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία κατά τρόπο ώστε οι ενδιαφερόμενοι να κατανοούν καλύτερα τις μεταβολές που έχουν επέλθει στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ.

9. Το διοικητικό συμβούλιο των πιστωτικών ιδρυμάτων επανεξετάζει τακτικά τις πολιτικές του για τη δημοσιοποίηση, μεριμνώντας ώστε οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται να εξακολουθούν να είναι συναφείς με το προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος, τις συγκεντρώσεις προϊόντων, τους κανόνες του κλάδου και τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Για τον σκοπό αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα δημοσιοποιούν στοιχεία που διευκολύνουν τις συγκρίσεις με την αντίστοιχη ομάδα αναφοράς, παρέχοντας στους χρήστες τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις μεταβολές που επέρχονται στις εκτιμήσεις του πιστωτικού ιδρύματος σχετικά με την ΑΠΖ από περίοδο σε περίοδο και να διενεργούν χρήσιμες αναλύσεις για όλες τις εθνικές και διεθνείς ομάδες αναφοράς ιδρυμάτων.

Ε. Ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τα πιστωτικά ιδρύματα που εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 9

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων για τις ΑΠΖ που προβλέπονται στις ενότητες του ΔΠΧΑ 9 όσον αφορά την απομείωση, και ειδικότερα i) την πρόβλεψη ζημίας που αντιστοιχεί στο ποσό που είναι ίσο με τις ΑΠΖ δωδεκαμήνου, ii) την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου και iii) τη χρήση πρακτικών λύσεων, οι οποίες δεν περιέχονται σε άλλα λογιστικά πλαίσια για την της ΑΠΖ και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνδυασμό με άλλες ενότητες της παρούσας Πράξης.

1. Πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου

- 1.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβάνοντας υπόψη την παράγραφο 5.5.5 του ΔΧΠΑ 9, επιμετρούν την ΑΠΖ για όλα τα ανοίγματα δανεισμού και η μηδενική πρόβλεψη ζημίας πρέπει να είναι σπάνια, διότι οι εκτιμήσεις ΑΠΖ αποτελούν σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό, το οποίο πρέπει πάντα να αντανakλά την πιθανότητα εμφάνισης

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πιστωτικής ζημίας (βλέπε παραγράφους 5.5.17 και 5.5.18 του ΔΠΧΑ 9). Μηδενική πρόβλεψη μπορεί ωστόσο να υπάρξει σε ειδικές περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα στα πλήρως εξασφαλισμένα δάνεια (παρά το γεγονός ότι τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να είναι εξαιρετικά προσεκτικά όταν προβαίνουν σε εκτιμήσεις της αξίας εξασφάλισης δεδομένου ότι η αποτίμηση των εξασφαλίσεων ενδέχεται να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια ζωής του δανείου).

1.2. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν ενεργητική προσέγγιση ως προς την αξιολόγηση και την επιμέτρηση της ΑΠΖ δωδεκαμήνου, ώστε να είναι εφικτός ο έγκαιρος προσδιορισμός των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου και επομένως η έγκαιρη αναγνώριση των εν λόγω μεταβολών στην ΑΠΖ. Σύμφωνα με την Αρχή 6 της παρούσας Πράξης, οι εκτιμήσεις του ποσού και του χρόνου των ΑΠΖ δωδεκαμήνου αντανakλούν την κρίση των ανώτερων διοικητικών στελεχών βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που διαθέτουν και αποτελούν αμερόληπτη και σταθμισμένη βάση πιθανοτήτων εκτίμηση ΑΠΖ, λαμβανομένων υπόψη διαφόρων πιθανών αποτελεσμάτων.

1.3. Έχοντας υπόψη τον ορισμό της ΑΠΖ δωδεκαμήνου⁷ του ΔΠΧΑ 9, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι το ποσό που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου δεν συνίσταται μόνο στις ζημίες που αναμένονται κατά τους επόμενους δώδεκα μήνες, αλλά αντιπροσωπεύει, σύμφωνα με την παράγραφο Β5.5.43 του ΔΠΧΑ 9, και τις αναμενόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος δανεισμού ή της ομάδας των ανοιγμάτων δανεισμού, λόγω ζημιογόνων γεγονότων που θα μπορούσαν να σημειωθούν κατά τους επόμενους 12 μήνες. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 5.5.9 του ΔΠΧΑ 9, κατά την αξιολόγηση σχετικά με το αν ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα πρέπει να μεταφερθεί στην κατηγορία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης που παρατηρείται καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΔΠΧΑ 9 επιτρέπει να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης οι μεταβολές του κινδύνου αθέτησης κατά τους επόμενους 12 μήνες, ωστόσο, η προσέγγιση αυτή δεν ενδείκνυται πάντα και πρέπει

⁷ Βλέπε ΔΠΧΑ 9, προσάρτημα Α, Καθορισμένοι Όροι

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα παραδείγματα που παρατίθενται στην παράγραφο B.5.5.14 του ΔΠΧΑ 9.

- 1.4. Στην παράγραφο B5.5.37 του ΔΠΧΑ9 προβλέπεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να εφαρμόζουν τον ορισμό της αθέτησης με τρόπο που να συνάδει με τον ορισμό που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της εσωτερικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Σύμφωνα με την ίδια παράγραφο αποτελεί μαχητό τεκμήριο ότι πρέπει να υφίσταται αθέτηση το αργότερο 90 ημέρες αφού ένα χρηματοοικονομικό μέσο εμφανίσει καθυστέρηση. Κατά την υιοθέτηση του ορισμού της αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τον ορισμό που χρησιμοποιείται για κανονιστικούς σκοπούς όπως αυτός προβλέπεται στο άρθρο 178 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013⁸
- 1.5. Στο πλαίσιο αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα προσδιορίζουν κατάσταση αθέτησης, σύμφωνα με το κριτήριο της «πιθανής αδυναμίας πληρωμής», πριν το άνοιγμα εκπληρώσει το κριτήριο της καθυστέρησης των 90 ημερών. Σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολουθείται για κανονιστικούς σκοπούς, ο κατάλογος των στοιχείων που προβλέπονται στο άρθρο 178 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, ως ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής εφαρμόζεται κατά τέτοιον τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο έγκαιρος εντοπισμός γεγονότων «πιθανής αδυναμίας πληρωμής» και να προλαμβάνονται επακόλουθες υστερήσεις των ταμειακών ροών.
- 1.6. Κατά την εκτίμηση του ποσού που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες, όπως αναφέρεται στους ορισμούς και στην Αρχή 6 της παρούσας Πράξης, που επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο, ιδίως δε τις πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την κρίση που διαθέτουν βάσει της πιστοδοτικής τους εμπειρίας, προκειμένου να εξετάζουν τόσο τις ποιοτικές όσο και τις ποσοτικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος. Παρόλο που το ΔΠΧΑ 9 προβλέπει ότι μια οικονομική οντότητα δεν

⁸Η ΕΑΤ έχει δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές (GL EBA/GL/2016/07) σχετικά με την εφαρμογή του ορισμού της αθέτησης σύμφωνα με το άρθρο 178 του κανονισμού αριθ. 575/2013.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

απαιτείται να πραγματοποιεί εξαντλητική έρευνα για πληροφορίες κατά την επιμέτρηση ποσού ίσου με την ΑΠΖ δωδεκάμηνου, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να ενσωματώνουν ανελλιπώς πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάζουν την εκτίμηση της ΑΠΖ και δεν πρέπει να αποκλείουν ή να παραβλέπουν συναφείς πληροφορίες που είναι ευλόγως διαθέσιμες.

- 1.7. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα δημιουργεί ανοίγματα υψηλού πιστωτικού κινδύνου (που στο πλαίσιο της παρούσας παραγράφου δεν πρέπει να νοούνται ως αντίθετα των ανοιγμάτων «χαμηλού πιστωτικού κινδύνου», όπως περιγράφονται στην παράγραφο 5.5.10 του ΔΠΧΑ 9) και οι προβλέψεις τους επιμετρώνται αρχικά σε ΑΠΖ δωδεκάμηνου, το πιστωτικό ίδρυμα παρακολουθεί επισταμένως τα εν λόγω ανοίγματα και το ενδεχόμενο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού τους κινδύνου, διασφαλίζοντας την έγκαιρη μεταφορά του ανοίγματος στην κατηγορία της επιμέτρησης ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής, διότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι τα ανοίγματα υψηλού κινδύνου είναι πιθανό να παρουσιάσουν μεγαλύτερη μεταβλητότητα και να καταγράψουν ταχύτερη αύξηση στο επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου.
- 1.8. Ακόμη και αν η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου δεν κρίνεται σημαντική, ένα πιστωτικό ίδρυμα προσαρμόζει την εκτίμησή του για την ΑΠΖ δωδεκάμηνου ώστε να αντανakλά τις μεταβολές που έχουν επέλθει στον πιστωτικό κίνδυνο. Οι εν λόγω προσαρμογές πραγματοποιούνται πριν από τη μεταφορά των ανοιγμάτων, είτε σε μεμονωμένη είτε σε συλλογική βάση, στην κατηγορία της επιμέτρησης ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής, λαμβανομένης επίσης υπόψη οποιασδήποτε μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου που έχει συμβεί.
- 1.9. Όταν διενεργείται συλλογική αξιολόγηση, τα ανοίγματα αυτής της ομάδας πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην Αρχή 3 της παρούσας Πράξης. Ειδικότερα, όταν το πιστωτικό ίδρυμα έχει στη διάθεσή του πληροφορίες που υποδεικνύουν ότι απαιτείται περαιτέρω ή διαφορετική κατηγοριοποίηση στο πλαίσιο μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού, η ομάδα υποδιαιρείται σε υποομάδες και η επιμέτρηση του ποσού που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκάμηνου επικαιροποιείται χωριστά για κάθε υποομάδα ή, αν πρόκειται για μεταβατικές περιστάσεις εφαρμόζεται προσωρινή προσαρμογή (βλέπε Αρχή 3 της παρούσας Πράξης και τις αναλυτικές απαιτήσεις της

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

όσον αφορά τη χρήση προσωρινών προσαρμογών). Όταν διατίθενται πληροφορίες που υποδεικνύουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένης υποομάδας, τότε αναγνωρίζεται για την εν λόγω υποομάδα η ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής.

- 1.10. Η ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού δεν επισκιάζει τον έγκαιρο εντοπισμό σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου (βλέπε επίσης Αρχές 3 και 4 της παρούσας Πράξης όσον αφορά τις πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με την ομαδοποίηση και τις συλλογικές αξιολογήσεις της ΑΠΖ).

2. Αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου

- 2.1. Εκ της παραγράφου 5.5.4 του ΔΧΠΑ 9 προκύπτει ότι όταν αυξάνεται σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος, τα ανοίγματα δανεισμού πρέπει να υπόκεινται σε επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

- 2.2. Για να εξετάζουν αν ένα άνοιγμα έχει υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και να προβαίνουν στην επιμέτρηση της απαιτούμενης ΑΠΖ δωδεκαμήνου και της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, τα πιστωτικά ιδρύματα θεσπίζουν ένα πλαίσιο χρηστής διακυβέρνησης, συστημάτων και ελέγχων σύμφωνα με τις αρχές που προσδιορίζονται στην παρούσα Πράξη. Σε περίπτωση που δεν το έχουν πράξει ακόμη, τα πιστωτικά ιδρύματα θέτουν σε εφαρμογή συστήματα τα οποία διαθέτουν τη δυνατότητα διαχείρισης και συστηματικής αξιολόγησης των μεγάλων όγκων πληροφοριών που απαιτούνται ώστε να είναι δυνατόν να διαμορφωθεί κρίση σχετικά με το κατά πόσον συγκεκριμένα ανοίγματα δανεισμού ή ομάδες ανοιγμάτων δανεισμού παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και, σε αυτή την περίπτωση, να επιμετράται η ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Οι μητρικές εταιρείες και οι θυγατρικές που υπόκεινται στον ν. 4261/2014 μεριμνούν για τη συνεπή εφαρμογή της εν λόγω προσέγγισης σε ολόκληρο τον όμιλο. Προς τούτο απαιτείται, ειδικότερα, η θέσπιση διαδικασιών που να διασφαλίζουν ότι οι προβλέψεις των οικονομικών συνθηκών σε διαφορετικές περιοχές δικαιοδοσίας ελέγχονται και εγκρίνονται από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και ότι υπάρχει συνεπής εφαρμογή της διαδικασίας, των ελέγχων και των

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

οικονομικών παραδοχών σχετικά με την κατάρτιση των προβλέψεων και τη σύνδεσή τους με την αναμενόμενη πιστωτική ζημία, σε ολόκληρο τον όμιλο. Η ανάγκη συνέπειας δεν ερμηνεύεται ως απαίτηση η εν λόγω πρακτική να είναι πανομοιότυπη σε ολόκληρο τον όμιλο. Αντιθέτως, εντός ενός συνεπούς πλαισίου ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των περιοχών δικαιοδοσίας και των προϊόντων, ανάλογα, για παράδειγμα, με τη διαθεσιμότητα των δεδομένων. Οι διαφορές αυτές πρέπει να τεκμηριώνονται και να αιτιολογούνται επαρκώς.

2.3. Οι διαδικασίες που θέτουν σε εφαρμογή τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να τους επιτρέπουν να αποφασίζουν, εγκαίρως και σε ολιστική βάση, αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση ενός ανοίγματος δανεισμού, ούτως ώστε ένα μεμονωμένο άνοιγμα, ή μια ομάδα ανοιγμάτων με παρεμφερή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, να μεταφέρεται στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής αμέσως μόλις αυξηθεί σημαντικά ένας πιστωτικός κίνδυνος, σύμφωνα με τις λογιστικές απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9.

2.4. Λαμβάνοντας υπόψη την παράγραφο Β5.5.17 του ΔΠΧΑ 9 σχετικά με την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση, οι πληροφορίες που πρέπει να εξετάζονται για τη λήψη της ανωτέρω απόφασης καλύπτουν ευρύ φάσμα. Ειδικότερα, περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις μακροοικονομικές συνθήκες, αλλά και τον οικονομικό τομέα και τη γεωγραφική περιφέρεια που αφορούν έναν συγκεκριμένο δανειολήπτη ή μια ομάδα δανειοληπτών με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, πέραν των ειδικών για κάθε δανειολήπτη στρατηγικών, επιχειρησιακών και άλλων χαρακτηριστικών. Ένα στοιχείο καίριας σημασίας είναι η απαιτούμενη συνεκτίμηση όλων των λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν το μέλλον και είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος και προσπάθεια (βλέπε επίσης την παράγραφο 3.3.1 της Ενότητας Ε της παρούσας Πράξης με το σύνολο των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται), πέραν των πληροφοριών σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και τα ιστορικά δεδομένα.

2.5. Για την έγκαιρη αναγνώριση των προβλέψεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, τα πιστωτικά ιδρύματα:

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- α) συγκεντρώνουν δεδομένα και μελλοντικές προβλέψεις για τους βασικούς παράγοντες πιστωτικού κινδύνου στα ανοίγματα δανεισμού και στα χαρτοφυλάκια που διατηρούν, και
- β) είναι σε θέση να προσδιορίζουν ποσοτικά τον πιστωτικό κίνδυνο σε καθένα από τα ανοίγματα δανεισμού ή τα χαρτοφυλάκια που διατηρούν, βάσει των εν λόγω δεδομένων και προβλέψεων.

- 2.6. Τα πιστωτικά ιδρύματα, δεδομένης της παραγράφου Β5.5.2 του ΔΠΧΑ 9, λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι, πολύ συχνά, οι καθοριστικοί παράγοντες των πιστωτικών ζημιών αρχίζουν να επιδεινώνονται σημαντικό χρονικό διάστημα (μήνες ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, έτη) πριν από την εμφάνιση αντικειμενικών ενδείξεων καθυστέρησης στα ανοίγματα δανεισμού που επηρεάζονται. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι τα δεδομένα σχετικά με καθυστερήσεις είναι κατά γενικό κανόνα στοιχεία του παρελθόντος και ότι σπανίως είναι κατάλληλα, από μόνα τους για την εφαρμογή μιας προσέγγισης ΑΠΖ. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο των χαρτοφυλακίων λιανικής, δυσμενείς εξελίξεις στους μακροοικονομικούς παράγοντες και στα χαρακτηριστικά του δανειολήπτη οδηγούν συνήθως σε αύξηση του επιπέδου πιστωτικού κινδύνου πολύ πριν η κατάσταση αυτή εκδηλωθεί σε πληροφορίες σχετικά με καθυστερήσεις, όπως η καθυστέρηση καταβολών.
- 2.7. Τα πιστωτικά ιδρύματα, για να εκπληρώσουν τον στόχο του ΔΠΧΑ 9 με αξιόπιστο τρόπο, εξετάζουν τους συσχετισμούς μεταξύ των μακροοικονομικών παραγόντων και των χαρακτηριστικών του δανειολήπτη στο επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου ενός χαρτοφυλακίου, κάνοντας χρήση λογικών και βάσιμων πληροφοριών ξεκινώντας με λεπτομερή ανάλυση του ιστορικού μοτίβου και των τρεχουσών τάσεων, η οποία επιτρέπει να προσδιοριστούν οι σημαντικότεροι παράγοντες πιστωτικού κινδύνου. Η κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας πρέπει να διευκολύνει την ενσωμάτωση των τρεχουσών και των προβλεπόμενων συνθηκών που είναι πιθανό να επηρεάσουν τους εν λόγω παράγοντες κινδύνου, τις προβλεπόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών και, επομένως, τις αναμενόμενες ζημιές.
- 2.8. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν αναλύσεις αυτού του είδους όχι μόνο στο πλαίσιο των χαρτοφυλακίων μεμονωμένων μικρών πιστώσεων, όπως τα ανοίγματα

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πιστωτικών καρτών, αλλά και για μεγάλα ανοίγματα δανεισμού μεμονωμένης διαχείρισης. Για παράδειγμα, σε περιπτώσεις μεγάλων δανείων εμπορικών ακινήτων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τη σημαντική ευαισθησία που χαρακτηρίζει την αγορά εμπορικών ακινήτων πολλών περιοχών δικαιοδοσίας στο γενικό μακροοικονομικό περιβάλλον, ενώ επίσης εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης πληροφοριών όπως τα ποσοστά επιτοκίων ή τα ποσοστά κενών ακινήτων προκειμένου να καθορίσουν αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.

- 2.9. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν σαφή πολιτική, η οποία περιλαμβάνει άρθρα σχεδιασμένα κριτήρια ως προς το τι συνιστά «σημαντική» αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για διαφορετικά είδη ανοιγμάτων δανεισμού. Τα εν λόγω κριτήρια και οι λόγοι για τους οποίους αυτές οι προσεγγίσεις θεωρούνται κατάλληλες γνωστοποιούνται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7 Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις, παράγραφος 35ΣΤ.
- 2.10. Σύμφωνα με την παράγραφο 5.5.9 του ΔΠΧΑ 9, «η οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης που παρατηρείται καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου αντί της μεταβολής στο ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών». Για τους σκοπούς αυτούς τα ιδρύματα διενεργούν την αξιολόγηση πιστωτικού κινδύνου σε επίπεδο του κινδύνου αθέτησης και όχι της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας (δηλαδή πριν από την εξέταση της επίδρασης των παραγόντων μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, όπως εξασφαλίσεις ή εγγυήσεις).
- 2.11. Κατά την ανάπτυξη της προσέγγισής τους για τον καθορισμό σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν καθεμία από τις 16 κατηγορίες δεικτών που περιέχονται στο ΔΠΧΑ 9 (στον βαθμό που αφορούν το υπό αξιολόγηση χρηματοοικονομικό μέσο), όπως καθορίζονται στις παραγράφους B5.5.17 στοιχεία α)-ιστ) και, επιπλέον εξετάζουν αν υπάρχουν περαιτέρω πληροφορίες που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι εν λόγω δείκτες (τόσο στο ΔΠΧΑ 9 όσο και στην παρούσα Πράξη) δεν εκλαμβάνονται ως «κατάλογος σημείων ελέγχου». Ορισμένοι δείκτες μπορεί να είναι σημαντικότεροι από κάποιους άλλους για την αξιολόγηση του κατά πόσον ένα συγκεκριμένο είδος ανοίγματος δανεισμού παρουσιάζει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Παράλληλα, τα πιστωτικά

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ιδρύματα λαμβάνουν ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να αποφεύγουν τον κίνδυνο μη έγκαιρης αναγνώρισης σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν μάλιστα υπάρχει. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα δεν περιορίζουν τις σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου σε περιπτώσεις στις οποίες ένα χρηματοοικονομικό μέσο αναμένεται να καταστεί απομειωμένης πιστωτικής αξίας (δηλαδή στο τρίτο στάδιο των απαιτήσεων απομείωσης του ΔΠΧΑ 9). Απεναντίας, οι οφειλέτες ενδέχεται να παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου χωρίς να υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι τα σχετικά ανοίγματα δανεισμού είναι πολύ πιθανό να καταστούν απομειωμένης πιστωτικής αξίας. Το γεγονός ότι ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά δεν σημαίνει απαραίτητως ότι αναμένεται ευλόγως και αθέτηση, αλλά απλώς και μόνο ότι είναι πιθανότερο να προκύψει γεγονός αθέτησης σε σύγκριση με τις πιθανότητες που υπήρχαν κατά την αρχική αναγνώριση. Το σημείο αυτό υπογραμμίζεται από τη συμμετρία του μοντέλου του ΔΠΧΑ 9: τα ανοίγματα δανεισμού είναι δυνατόν να μεταφερθούν στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής αλλά σε μεταγενέστερο στάδιο να επιστρέψουν στην ΑΠΖ δωδεκαμήνου εάν δεν πληρούται πλέον το κατώτατο όριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου.

2.12. Κατά την αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν ιδίως τον ακόλουθο μη εξαντλητικό κατάλογο δεικτών:

- α) απόφαση των ανώτερων διοικητικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση νέας δημιουργίας υφιστάμενου ανοίγματος δανεισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς, το στοιχείο της τιμής του ανοίγματος δανεισμού που αντανακλά τον πιστωτικό κίνδυνο του ανοίγματος θα είναι σημαντικά υψηλότερο από ό,τι ήταν πράγματι κατά τη δημιουργία του, λόγω αύξησης του πιστωτικού κινδύνου του συγκεκριμένου δανειολήπτη ή της κατηγορίας δανειοληπτών μετά τη δημιουργία του,
- β) απόφαση των ανώτερων διοικητικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος να ενισχυθούν οι εξασφαλίσεις και/ή απαιτήσεις ρητρών για νέα ανοίγματα δανεισμού που είναι παρόμοια με τα ανοίγματα δανεισμού που έχουν ήδη δημιουργηθεί, λόγω μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου των εν λόγω ανοιγμάτων μετά την αρχική αναγνώριση,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- γ) υποβάθμιση ενός δανειολήπτη από αναγνωρισμένο οργανισμό αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας ή στο πλαίσιο του εσωτερικού συστήματος πιστοληπτικής διαβάθμισης ενός πιστωτικού ιδρύματος,
- δ) για εξυπηρετούμενα ανοίγματα δανεισμού που υπόκεινται σε παρακολούθηση και έλεγχο σε μεμονωμένη βάση, συνοπτική παρουσίαση εσωτερικής πιστοληπτικής αξιολόγησης/δείκτης πιστωτικής ποιότητας που παρουσιάζει ασθενέστερη εικόνα από ό,τι κατά την αρχική αναγνώριση,
- ε) επιδείνωση των σχετικών καθοριστικών παραγόντων πιστωτικού κινδύνου (π.χ. μελλοντικές ταμειακές ροές) για μεμονωμένο οφειλέτη (ή ομάδα οφειλετών), και
- στ) αναμενόμενη τροποποίηση των όρων λόγω οικονομικών δυσχερειών, συμπεριλαμβανομένων των δυσχερειών που χαρακτηρίζονται ως ανοχή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/227.

Μολονότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 αντιστακτικά, όπου είναι δυνατόν, τις πρακτικές διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό δεν ενδείκνυται. Εάν, για παράδειγμα, ένα πιστωτικό ίδρυμα διαχειρίζεται την πλειονότητα των ανοιγμάτων δανεισμού κατά τον ίδιο τρόπο, ανεξαρτήτως του πιστωτικού κινδύνου, με εξαίρεση μόνον ιδιαιτέρως ισχυρών ή ασθενών πιστώσεων, ο τρόπος διαχείρισης ενός ανοίγματος δανεισμού δεν αποτελεί πιθανότατα αξιόπιστο δείκτη προκειμένου να καθοριστεί αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.

2.13. Όταν τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν κατά πόσον υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για ένα άνοιγμα δανεισμού, λαμβάνουν επίσης υπόψη τους παράγοντες που παρατίθενται κατωτέρω και αφορούν το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται ένα πιστωτικό ίδρυμα ή ο δανειολήπτης:

- α) επιδείνωση των μακροοικονομικών προοπτικών που αφορούν έναν συγκεκριμένο δανειολήπτη ή μια ομάδα δανειοληπτών. Οι μακροοικονομικές εκτιμήσεις είναι επαρκώς εμπεριστατωμένες ώστε να περιλαμβάνουν παράγοντες που αφορούν κρατικούς και εταιρικούς δανειολήπτες, νοικοκυριά και άλλες κατηγορίες

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

δανειοληπτών. Επιπλέον, λαμβάνουν υπόψη τυχόν συναφείς περιφερειακές διαφορές ως προς τις οικονομικές επιδόσεις εντός μιας δικαιοδοσίας⁹, και

β) επιδείνωση των προοπτικών για τον τομέα ή για τους κλάδους στους οποίους δραστηριοποιείται ο δανειολήπτης.

2.14. Ο ακριβής προσδιορισμός των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου, καθώς και η αξιόπιστη απόδειξη των συσχετισμών μεταξύ των εν λόγω παραγόντων και του επιπέδου πιστωτικού κινδύνου, θεωρούνται καίριας σημασίας, δεδομένου ότι μια φαινομενικά μικρή μεταβολή ενός ποιοτικού χαρακτηριστικού δανείου μπορεί να αποτελεί δυνητικά πρόδρομο δείκτη μεγάλης αύξησης του κινδύνου αθέτησης. Επιπλέον, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.9, η σημασία μιας μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από τον κίνδυνο αθέτησης ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση. Εν προκειμένω, όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χρησιμοποιεί μεταβολές της πιθανότητας αθέτησης ως μέσο προσδιορισμού μεταβολών του κινδύνου αθέτησης, συνεκτιμά τη σημασία μιας δεδομένης μεταβολής της πιθανότητας αθέτησης, η οποία εκφράζεται κατ' αναλογία (ή ως ποσοστό διακύμανσης) της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση (δηλαδή ως λόγος μιας μεταβολής της πιθανότητας αθέτησης προς την πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση), λαμβάνοντας επίσης υπόψη την παράγραφο B5.5.11 του ΔΠΧΑ 9. Ωστόσο, λαμβάνεται εξίσου υπόψη το εύρος της μεταβολής της πιθανότητας αθέτησης αυτής καθαυτής (δηλαδή η πιθανότητα αθέτησης κατά την ημερομηνία επιμέτρησης αφαιρούμενης της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση).

2.15. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν περιορίζουν την εξέτασή τους μόνο στον αριθμό των «βαθμίδων» που συνεπάγεται η πιθανή υποβάθμιση της αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, διότι η μεταβολή της πιθανότητας αθέτησης για μια μεταβολή κατά μία βαθμίδα μπορεί να μην είναι γραμμική (για παράδειγμα, η πιθανότητα αθέτησης ενός ανοίγματος διαβάθμισης BB σε χρονικό ορίζοντα πενταετίας είναι περίπου τριπλάσια από ό,τι για ένα άνοιγμα διαβάθμισης BBB, βάσει των τρεχόντων δεδομένων και των αναλύσεων που ισχύουν τη δεδομένη χρονική

⁹ Βλέπε Αρχή 6 της Παρούσας Πράξης σχετικά με την εξέταση πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

στιγμή σε ορισμένες δικαιοδοσίες). Επιπροσθέτως, δεδομένου ότι η σημασία της μεταβολής κατά μία βαθμίδα εξαρτάται από τον βαθμό ανάλυσης του συστήματος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας μιας τράπεζας και, επομένως, από το «εύρος» κάθε βαθμίδας, είναι σκόπιμο να ορίζεται κατάλληλη αρχική κατηγοριοποίηση, ώστε να διασφαλίζεται ότι μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για μεμονωμένο άνοιγμα δανεισμού ή για ομάδα ανοιγμάτων δανεισμού δεν επισκιάζεται εντός συγκεκριμένης κατηγορίας. Ως προς το σημείο αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι τα συστήματα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνουν επαρκή αριθμό βαθμίδων ώστε να γίνεται ορθή διάκριση του πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν επίσης επίγνωση του γεγονότος ότι σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου ενδέχεται να προκύψει πριν από μεταβολή κατά μία πιστοληπτική βαθμίδα.

2.16. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι σε ορισμένες περιστάσεις, η δυσμενής μεταβολή των παραγόντων που αναφέρονται στις παραγράφους 2.12 και 2.13 της Ενότητας Ε ανωτέρω ενδέχεται να μην υποδεικνύει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Για παράδειγμα, ενδέχεται η πιθανότητα αθέτησης ενός ανοίγματος δανεισμού διαβάθμισης AA να είναι μικρή, αλλά όχι πολύ μεγαλύτερη από ένα άνοιγμα διαβάθμισης AAA. Ωστόσο, ο αριθμός των ανοιγμάτων δανεισμού που παρουσιάζουν τόσο χαμηλό φαινομενικά πιστωτικό κίνδυνο είναι εξαιρετικά περιορισμένος και, όπως επισημαίνεται στην παράγραφο 2.15, η ευαισθησία της πιθανότητας αθέτησης στις βαθμίδες αξιολόγησης ενδέχεται να αυξάνεται σημαντικά με τη μείωση της ποιότητας διαβάθμισης.

2.17. Τα πιστωτικά ιδρύματα επίσης γνωρίζουν ότι ενδέχεται να υπάρχουν περιστάσεις στις οποίες ορισμένοι παράγοντες μπορεί να μετατοπίζονται προς δυσμενή κατεύθυνση, αλλά είναι δυνατόν να αντισταθμίζονται από βελτιώσεις άλλων παραγόντων (βλέπε οδηγίες εφαρμογής ΔΠΧΑ 9, παράδειγμα 2). Ωστόσο, επειδή ακριβώς είναι σημαντικό να εξακριβώνεται αν έχει υπάρξει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θεσπίζουν διαδικασίες διακυβέρνησης και ελέγχου που τους επιτρέπουν να επικυρώνουν αξιόπιστα συμπεράσματα για την αντιστάθμιση των παραγόντων που ενδέχεται να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στον πιστωτικό κίνδυνο από παράγοντες που ενδέχεται να έχουν ευνοϊκές επιπτώσεις.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- 2.18. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν ενδελεχώς και δίδουν τη μέγιστη βαρύτητα στις αποφάσεις διακριτικής ευχέρειας που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός πιστωτικού ιδρύματος και υποδεικνύουν μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου. Για παράδειγμα εάν, λόγω ανησυχιών σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, λαμβάνεται απόφαση για την εντατικότερη παρακολούθηση ενός δανειολήπτη ή μιας ομάδας δανειοληπτών, θα ήταν μάλλον απίθανο να ληφθεί αντίστοιχο μέτρο από το όργανο λήψης αποφάσεων εάν η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου δεν είχε γίνει αντιληπτή ως σημαντική.
- 2.19. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα κρίνει ότι υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για ορισμένα, αλλά όχι για όλα συνολικά, τα ανοίγματα δανεισμού του σε συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο - για παράδειγμα, λόγω διαφορών ως προς τον χρόνο δανειοδότησης- διασφαλίζεται ο προσδιορισμός όλων των ανοιγμάτων δανεισμού για τα οποία υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.
- 2.20. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα διενεργεί την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου σε συλλογική βάση (π.χ. λιανική), ελέγχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα οι ορισμοί των χαρτοφυλακίων ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ανοίγματα δανεισμού που περιέχουν εξακολουθούν να παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου ως προς τον τρόπο μεταβολής τους έναντι των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου. Η αλλαγή των οικονομικών συνθηκών ενδέχεται να απαιτεί εκ νέου ομαδοποίηση.
- 2.21. Σύμφωνα με την παράγραφο B5.5.1 του ΔΠΧΑ 9 σχετικά με την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση σε συλλογική βάση, σε περιπτώσεις στις οποίες είναι προφανές ότι, εντός μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού, ορισμένα ανοίγματα δανεισμού έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα μεταφέρουν ένα υποσύνολο ή ποσοστό της ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, παρότι η τιμή αυτή δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βάση μεμονωμένα ανοίγματα δανεισμού (βλέπε ΔΠΧΑ 9, ενδεικτικό παράδειγμα 5).
- 2.22. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου B5.5.6 του ΔΠΧΑ 9 και της παραγράφου IE39 των οδηγιών εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, εάν δεν είναι δυνατόν να εντοπιστεί βάσει κοινών

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένη υποομάδα ανοιγμάτων δανεισμού για τα οποία έχει αυξηθεί σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος, ένα κατάλληλο ποσοστό της συνολικής ομάδας υπόκειται σε μέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

- 2.23. Ο όρος «σημαντικός» δεν πρέπει να εξομοιώνεται με τη στατιστική σημαντικότητα, με άλλα λόγια η προσέγγιση της αξιολόγησης δεν πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά και μόνο σε ποσοτική ανάλυση. Για χαρτοφυλάκια τα οποία περιέχουν μεγάλο αριθμό μεμονωμένων μικρών πιστώσεων και παρουσιάζουν ένα πλούσιο σύνολο σχετικών ιστορικών δεδομένων, μπορεί να είναι δυνατόν να προσδιοριστούν «σημαντικές» αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου, μεταξύ άλλων με τη χρήση στατιστικών τεχνικών. Ωστόσο, αυτό ενδέχεται να μην είναι εφικτό για άλλα ανοίγματα δανεισμού.
- 2.24. Ο όρος «σημαντικός» δεν πρέπει επίσης να κρίνεται με βάση την έκταση των επιπτώσεων στις κύριες αναφορές οικονομικής κατάστασης ενός πιστωτικού ιδρύματος. Πρέπει να πραγματοποιείται προσδιορισμός και γνωστοποίηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, ακόμη και σε περίπτωση που ένας πιστωτικός κίνδυνος που καθορίζεται σε επίπεδο πιθανότητας αθέτησης δεν αναμένεται να επηρεάσει την πρόβλεψη που έχει γίνει, για παράδειγμα, επειδή το άνοιγμα είναι απολύτως εξασφαλισμένο, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να προσδιορίζουν και να γνωστοποιούν τις εν λόγω αυξήσεις που είναι πιθανότατα σημαντικές για τους χρήστες που επιδιώκουν να κατανοήσουν τις τάσεις του εγγενούς πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων δανεισμού ενός πιστωτικού ιδρύματος.
- 2.25. Σύμφωνα με την παράγραφο 5.5.9 του ΔΠΧΑ 9, η αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου βασίζεται στη σύγκριση του πιστωτικού κινδύνου που παρουσιάζουν τα ανοίγματα κατά την ημερομηνία αναφοράς με τον αντίστοιχο πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης. Λαμβάνοντας υπόψη και το ενδεικτικό παράδειγμα 6 της παραγράφου ΒΓ5.161 του ΔΠΧΑ 9, προκύπτει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να καθορίζουν ανώτατο πιστωτικό κίνδυνο για συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια κατά την αρχική αναγνώριση που θα μπορούσαν να συνεπάγονται τη μεταφορά του αντίστοιχου χαρτοφυλακίου στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, όταν ο πιστωτικός κίνδυνος

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

αυξάνεται σε επίπεδο που υπερβαίνει το εν λόγω ανώτατο επίπεδο. Η απλούστευση αυτή έχει εφαρμογή μόνο σε περίπτωση που τα ανοίγματα κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με επαρκή βαθμό ανάλυσης ώστε ένα πιστωτικό ίδρυμα να είναι σε θέση να αποδείξει ότι η εν λόγω ανάλυση συνάδει με τις αρχές του ΔΠΧΑ 9. Συγκεκριμένα, τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σε θέση να αποδεικνύουν ότι δεν είχε παρατηρηθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για στοιχεία του χαρτοφυλακίου πριν επιτευχθεί η ανώτατη πιστοληπτική βαθμίδα.

- 2.26. Τα πιστωτικά ιδρύματα ελέγχουν αυστηρά την ποιότητα της προσέγγισής τους όσον αφορά την αξιολόγηση σχετικά με το κατά πόσον έχει αυξηθεί σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος. Το διοικητικό συμβούλιο ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός πιστωτικού ιδρύματος εξετάζουν αν υπάρχουν επιπρόσθετοι παράγοντες που πρέπει να συνεκτιμώνται κατά την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου και μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα της προσέγγισής τους.
- 2.27. Τα πιστωτικά ιδρύματα επαγρυπνούν για την πιθανή εισαγωγή μεροληπτικών στοιχείων που παρεμποδίζουν την επίτευξη των στόχων του ΔΠΧΑ 9. Στις περιπτώσεις στις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν ότι η προσέγγισή τους όσον αφορά την εφαρμογή είναι πιθανό να έχει εισαγάγει μεροληπτικά στοιχεία, τροποποιούν την αξιολόγησή τους για τον προσδιορισμό μεροληπτικών στοιχείων, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την επίτευξη του στόχου του Προτύπου (βλέπε ειδικότερα ΔΠΧΑ 9, παράγραφοι B5.5.1-B5.5.6).
- 2.28. Στις παραγράφους 5.5.12 και B5.5.25-B5.5.27, το ΔΠΧΑ 9 καθορίζει τις απαιτήσεις σχετικά με την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου για ανοίγματα δανεισμού των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές έχουν υποβληθεί σε τροποποίηση ή επαναδιαπραγμάτευση. Ειδικότερα, όσον αφορά τις τροποποιήσεις που δεν συνεπάγονται παύση αναγνώρισης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, μια οικονομική οντότητα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου συγκρίνοντας: α) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία αναφοράς, με βάση τους τροποποιημένους συμβατικούς όρους, και β) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση, με βάση τους αρχικούς, μη τροποποιημένους συμβατικούς όρους.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- 2.29. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι οι τροποποιήσεις ή οι επαναδιαπραγματεύσεις, του ΔΠΧΑ 9 δεν επισκιάζουν τις αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου και δεν συνεπάγονται, επομένως, υποτίμηση της ΑΠΖ, και καθυστέρηση της μεταφοράς στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής για οφειλότες των οποίων ο πιστωτικός κίνδυνος έχει επιδεινωθεί σημαντικά ή έχει οδηγήσει εσφαλμένα σε επιστροφή από την επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής στην επιμέτρηση της ΑΠΖ δωδεκαμήνου.
- 2.30. Κατά τον καθορισμό σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για ένα τροποποιημένο άνοιγμα δανεισμού, τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σε θέση να αποδείξουν, και λαμβάνουν υπόψη κατά την κατάρτιση εκτιμήσεων ΑΠΖ, αν οι εν λόγω τροποποιήσεις ή επαναδιαπραγματεύσεις έχουν βελτιώσει ή αποκαταστήσει την ικανότητα είσπραξης τόκων και καταβολών κεφαλαίου σε σύγκριση με την κατάσταση ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση. Εξετάζεται επίσης η ουσία των τροποποιημένων συμβατικών ταμειακών ροών, καθώς και οι συνέπειες των τροποποιήσεων για τον μελλοντικό πιστωτικό κίνδυνο του ανοίγματος δανεισμού (λαμβανομένου υπόψη του πιστωτικού κινδύνου του οφειλέτη). Στους παράγοντες που πρέπει να εξετάζονται περιλαμβάνονται, ενδεικτικά, οι ακόλουθοι:
- α) κατά πόσον η τροποποίηση ή επαναδιαπραγμάτευση των συμβατικών όρων και οι συνεπαγόμενες ταμειακές ροές είναι οικονομικά συμφέρουσες για τον οφειλέτη, σε σύγκριση με τους αρχικούς, μη τροποποιημένους συμβατικούς ρόλους, καθώς και πώς η τροποποίηση επηρεάζει οικονομικά την ικανότητα αποπληρωμής του χρέους από τον οφειλέτη,
 - β) αν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν παράγοντες προς επίρρωση της αξιολόγησης που διενεργεί ένα πιστωτικό ίδρυμα όσον αφορά την ικανότητα αποπληρωμής του χρέους από τον οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένων των περιστάσεων που οδηγούν στην τροποποίηση, και οι μελλοντικές προοπτικές του οφειλέτη λόγω των τροποποιήσεων, λαμβανομένων υπόψη των τρεχουσών συνθηκών, των μακροοικονομικών προβλέψεων και των προοπτικών για τον τομέα/κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται ο οφειλέτης, το επιχειρηματικό μοντέλο του οφειλέτη και του επιχειρηματικού σχεδίου (διαχείρισης) του οφειλέτη

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

που περιγράφει τις προσδοκίες του οφειλέτη σχετικά με τις μελλοντικές επιδόσεις του, την οικονομική ανθεκτικότητα και ταμειακές ροές του, και

γ) κατά πόσον το επιχειρηματικό σχέδιο του οφειλέτη είναι εφικτό, υλοποιήσιμο και συνεπές προς το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής των τόκων και του κεφαλαίου υπό τους τροποποιημένους συμβατικούς όρους του ανοίγματος δανεισμού.

2.31. Τα ανοίγματα δανεισμού που μεταφέρονται στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής και αποτελούν στη συνέχεια αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποίησης, χωρίς ωστόσο να έχει γίνει αναγνώριση, επιστρέφουν στην επιμέτρηση της ΑΠΖ δωδεκαμήνου, εκτός εάν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο πιστωτικός κίνδυνος κατά τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος δεν έχει αυξηθεί σημαντικά σε σύγκριση με το επίπεδό του κατά την αρχική αναγνώριση. Για παράδειγμα, όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χορηγεί σε οφειλέτες που βρίσκονται σε οικονομική δυσχέρεια διάφορες παραχωρήσεις, όπως μειώσεις επιτοκίου ή αναστολές των καταβολών αποπληρωμής κεφαλαίου, το άνοιγμα δανεισμού ενδέχεται να παρουσιάζει χαρακτηριστικά χαμηλότερου πιστωτικού κινδύνου, παρά το γεγονός ότι ο οφειλέτης μπορεί στην πραγματικότητα να συνεχίσει να αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες, χωρίς ρεαλιστικές προοπτικές να πραγματοποιήσει τις προγραμματισμένες καταβολές αποπληρωμής κατά τη διάρκεια της εναπομένουσας περιόδου ισχύος του ανοίγματος. Για τα προαναφερόμενα, λαμβάνεται υπόψη η παράγραφος B5.5.27 του ΔΠΧΑ 9.

3. Χρήση πρακτικών λύσεων

3.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα κάνουν περιορισμένη χρήση των πρακτικών λύσεων που περιλαμβάνει το ΔΠΧΑ 9 για σκοπούς μείωσης του φόρτου εφαρμογής τους προτύπου. Ειδικότερα, περιορισμένη χρήση γίνεται σχετικά με το σύνολο των πληροφοριών που πρέπει να εξετάζει μια οικονομική οντότητα κατά την επιμέτρηση της ΑΠΖ, την εξαίρεση για τα ανοίγματα «χαμηλού» πιστωτικού κινδύνου και το μαχητό τεκμήριο καθυστέρησης άνω των 30 ημερών, δεδομένου ότι ενδέχεται να εισάγουν σημαντικά μεροληπτικά στοιχεία και επειδή, λόγω της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, το κόστος εξασφάλισης των σχετικών πληροφοριών δεν αναμένεται να συνεπάγεται «αδικοιολόγητο κόστος ή προσπάθεια». Τα πιστωτικά ιδρύματα

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

εξετάζουν την ανάγκη προσαρμογών κατά τη χρήση πρακτικών λύσεων προκειμένου να αποφεύγεται η επακόλουθη εισαγωγή τυχόν μεροληπτικών στοιχείων, δεδομένου ότι θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι ο στόχος του ΔΠΧΑ 9 συνίσταται στην εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών με τρόπο που αντανakλά ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό το οποίο καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων (ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.17).

3.2. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χρησιμοποιεί τις εν λόγω πρακτικές λύσεις, η αιτιολόγηση της χρήσης πρακτικών λύσεων θα πρέπει να τεκμηριώνεται με σαφήνεια από το πιστωτικό ίδρυμα.

3.3. Το σύνολο πληροφοριών

3.3.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν πρέπει να ερμηνεύουν περιοριστικά τις διατυπώσεις της παραγράφου B.5.5.15 του ΔΠΧΑ 9, ενώ θα πρέπει να αναπτύσσουν συστήματα και διαδικασίες που κάνουν χρήση όλων των λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν την ομάδα ανοιγμάτων ή ένα μεμονωμένο άνοιγμα, όπως απαιτείται για την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας, σταθερής και συνεπούς εφαρμογής των λογιστικών απαιτήσεων. Παρά ταύτα, δεν είναι απαραίτητο να προκύπτει επιπλέον κόστος και επιχειρησιακός φόρτος όταν τα στοιχεία αυτά δεν συμβάλλουν στην εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9.

3.4. Εξαίρεση «χαμηλού πιστωτικού κινδύνου»

3.4.1. Η χρήση της εξαίρεσης της παραγράφου 5.5.10 του ΔΠΧΑ 9, σχετικά με τη αξιολόγηση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου ενός χρηματοοικονομικού μέσου μετά την αρχική αναγνώριση, πρέπει να είναι περιορισμένη. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να διενεργούν εγκαίρως την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου για όλα τα ανοίγματα δανεισμού.

3.4.2. Στο πλαίσιο αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα αναγνωρίζουν πάντα μεταβολές της ΑΠΖ δωδεκαμήνου μέσω της πρόβλεψης εφόσον δεν υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, ενώ πάντα μεταφέρουν τα ανοίγματα δανεισμού στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής εάν υπάρχει σημαντική αύξηση

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

του πιστωτικού κινδύνου. Προκειμένου να εξασφαλίζεται υψηλής ποιότητας εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, κάθε χρήση της εξαίρεσης χαμηλού πιστωτικού κινδύνου συνοδεύεται από σαφείς αποδείξεις ότι ο πιστωτικός κίνδυνος ως είχε κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι αρκετά χαμηλός ώστε να μην είναι δυνατή η ύπαρξη σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση.

3.4.3. Τα πιστωτικά ιδρύματα βασίζονται κατά κύριο λόγο στις αξιολογήσεις πιστωτικού κινδύνου που διενεργούν τα ίδια προκειμένου να προβαίνουν σε αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου ενός ανοίγματος δανεισμού, και δε βασίζονται αποκλειστικά ή μηχανιστικά στις διαβαθμίσεις που παρέχουν οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (όταν αυτές είναι διαθέσιμες). Μολαταύτα, οι θετικές εσωτερικές πιστοληπτικές διαβαθμίσεις, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες εξωτερικές διαβαθμίσεις, θα πρέπει να απαιτούν συμπληρωματική ανάλυση και αιτιολόγηση από το διοικητικό συμβούλιο ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.

3.5. Το μαχητό τεκμήριο καθυστέρησης άνω των 30 ημερών

3.5.1. Τα πιστωτικά ιδρύματα θεσπίζουν διαδικασίες αξιολόγησης και διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου ώστε να διασφαλίζεται ότι εντοπίζονται σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου πολύ πριν τα ανοίγματα καταστούν σε καθυστέρηση ή ληξιπρόθεσμα. Παρότι η χρήση του μαχητού τεκμηρίου καθυστέρησης άνω των 30 ημερών ως μέτρου προστασίας δεν αποκλείεται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 παράλληλα με άλλους, πρώιμους δείκτες για την αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα αποφεύγουν να το χρησιμοποιούν ως κύριο δείκτη μεταφοράς στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

3.5.2. Κάθε επιβεβαίωση ανατροπής του τεκμηρίου καθυστέρησης άνω των 30 ημερών, βάσει της διαπίστωσης ότι δεν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, συνοδεύεται από εμπειρισταωμένη ανάλυση, με την οποία καταδεικνύεται με σαφήνεια ότι η καθυστέρηση άνω των 30 ημερών δεν συσχετίζεται με σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου¹⁰. Στην εν λόγω ανάλυση θα πρέπει να εξετάζονται τόσο οι τρέχουσες όσο και οι λογικές και βάσιμες πληροφορίες που αφορούν το

¹⁰ Για παράδειγμα, μολονότι σε ορισμένες περιοχές δικαιοδοσίας η καθυστέρηση αποπληρωμής για ορισμένους δανειολήπτες συνιστά κοινή πρακτική, η ιστορία καταδεικνύει ότι οι μη καταβληθείσες πληρωμές καλύπτονται πλήρως τους επόμενους μήνες.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

μέλλον οι οποίες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση των μελλοντικών υστερήσεων ταμειακών ροών από την ιστορική εμπειρία.

3.5.3. Σε αυτό το πλαίσιο, τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν συναφείς πληροφορίες που αφορούν το μέλλον, οι οποίες είναι λογικές και βάσιμες, ώστε να εξακριβώνουν αν υφίσταται ουσιαστική σχέση μεταξύ των εν λόγω πληροφοριών και των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν χρησιμοποιούν το μαχητό τεκμήριο καθυστέρησης άνω των 30 ημερών, εκτός εάν έχουν αποδείξει ότι οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον δεν συνδέονται ουσιαστικά με τον παράγοντα πιστωτικού κινδύνου ή ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια.

3.5.4. Στον περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων στις οποίες οι πληροφορίες καθυστέρησης αποτελούν το βέλτιστο κριτήριο που έχει στη διάθεσή του ένα πιστωτικό ίδρυμα για να καθορίσει τον χρόνο κατά τον οποίο τα ανοίγματα πρέπει να μεταφερθούν στην κατηγορία της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, εφιστάται ιδιαίτερως η προσοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων στην επιμέτρηση της πρόβλεψης της ΑΠΖ δωδεκαμήνου, ώστε να διασφαλίζεται η ενδεδειγμένη καταγραφή της ΑΠΖ σύμφωνα με τον στόχο επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 9. Επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι όταν στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε πληροφορίες του παρελθόντος εισάγουν μεροληπτικά στοιχεία στην εφαρμογή του λογιστικού μοντέλου ΑΠΖ και μεριμνούν για την επίτευξη των στόχων των απαιτήσεων απομείωσης του ΔΠΧΑ 9 (θα πρέπει για την ακρίβεια να αποτυπώνεται ΑΠΖ που εκπληρώνει τους δεδηλωμένους στόχους επιμέτρησης και να καταγράφονται όλες οι σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου).

ΣΤ. Λοιπές Διατάξεις

1. Εξουσιοδοτείται η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της ΤτΕ να παρέχει οδηγίες και διευκρινίσεις για την εφαρμογή της παρούσας.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

2. Η παρούσα τίθεται σε εφαρμογή κατά την έναρξη της πρώτης λογιστικής χρήσης που ξεκινά την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018.

Η παρούσα Πράξη να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να αναρτηθεί στον ιστότοπο της ΤτΕ .

Η Εκτελεστική Επιτροπή

Ο Υποδιοικητής

Ο Υποδιοικητής

Ο Διοικητής

Θεόδωρος Μητράκος

Ιωάννης Μουρμούρας

Ιωάννης Στουρνάρας

Ακριβές αντίγραφο

Αθήνα, 3.10.2017

Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος

Η Διευθύντρια

[Υπογεγραμμένο]

Σ. Παπαγιαννίδου